

1954 Yılı

Tekel U. M. Bütçesi

Tekel Umum Müdürlüğü 1954 yılı Bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/696)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Kararlar Müdürlüğü

Sayı : 71 - 2681, 6/3300

30 . XI . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Tekel Umum Müdürlüğü 1954 yılı Bütçesi hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 25 . XI . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâyihalarının ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

MUCİP SEBEPLER

Kanun lâyihasının 1 nci maddesi masraf tertiblerini ihtiva eden (A/1) ve (A/2) cetvellerine aittir. Bu cetveller için gerekli izahat masraflar kısmında mevcuttur.

Kanun lâyihasının 2 nci maddesi varidat nevilerini gösteren (B) cetveline aittir. Varidat kısmında lâzımgelen izahat verilmiştir.

Kanun lâyihasının 3 ncü maddesi daimî hizmetliler kadrolarını gösteren (D) cetveline aittir. Aynı zamanda geçici mahiyetteki hizmetliler için İcra Vekilleri Heyeti kararıyle kadro alınabilecek tertipleri gösteren (E) işaretli cetvelde yukarıda mevzuubahs edilmiştir.

Kanun lâyihasının 4 ncü maddesinin (A) fıkrası varidat nevilerinden her birinin dayandığı hükümleri gösteren (C) cetveline,

(B) fıkrası gelecek yıllara geçici taahhütlere girişmeye salâhiyet veren kanunları gösteren (G) cetveline aittir.

Kanun lâyihasının 5 nci maddesi Tekel varidatının hususi hükümlerine göre tarh ve tahsillerine 1954 Bütçe yılında da devam olunmasına Muhasebe Umumiye Kanununun 39 ncü maddesine istinaden cevaz veren hükmü ihtiva etmektedir.

Kanun lâyihasının 6 ncı maddesi bütçedeki tahsisatın fevkında çıkacak geçen ve geçmiş yıllara ait borçların ödeme şekillerini göstermektedir.

Kanun lâyihasının 7 nci maddesi fevkalâde hallerin devamı müddetince bazı memur ve hizmetlilere yemek verilmesi için yetki vermektedir.

Kanun lâyihasının 8 nci maddesi bütçe tertiplerinde nazara alınacak formülü gösteren (R) cetveline aittir.

Kanun lâyihasının 9 ncü maddesi 1954 yılı içinde mevkuft tutulan kadroları gösteren (L) cetvelinin kanuna bağı olduğunu ifade etmektedir.

Kanun lâyihasının 10 ncü maddesi 1953 yılı Bütçe Kanununda mevcut olan hükmün bir yıl daha uzatılması zaruri görüldüğünden 1954 yılı lâyihası ile de teklif edilmiştir.

(A — 1)

Faşı 202 — Memur ve hizmetliler ücreti
Madde 11. — Umum Müdürlük memurları ücreti

	Lira
Umum Müdürlük memurlarının kadrosu (650) ve bunun senelik ücret tutarı	2 607 300
1954 yılı için :	
a) Kadroları müsait olmadığından 4598 sayılı Kanunun 4 ncü maddesine istinaden üst derece farkı alan memurlara bu üst dereceleri farkı olarak	382 200
b) Kıdemlerini ikmal ettikleri halde terfi edememiş memurların zam farkı	25 500
c) (Ağustos 1953 - Şubat 1954) zarfında kıdemlerini ikmal ve terfi edeceklerin terfi farkı	82 500
ç) (Mart 1954 - Şubat 1955) zarfında kıdemlerini ikmal ve terfi edeceklerin terfi farkı	59 275
d) Hasta memurlara vekâlet halinde ödenecek vekâlet ücreti karşılığı ve açık maaşı	10 000
talep edilmesi gerekmektedir.	3 166 775
Bu miktardan 1950, 1951, 1952, 1953 ve 1954 yıllarında (L) cetveline alınan ve bundan düşülen kadroların seneliği	231 600 lira
Kadro imkânları	30 900 »
Tasarrufu mümkün görülen	304 275 »
	566 775
	2 600 000

Tenziliyle bu fasla geçen yıldan 250 400 lira fazlasiyle teklif edilmiştir.

Madde 12. — Vilâyetler memurları ücreti

Teşkilât Kanununa göre memur adedi 2361 olan bu maddenin bir senelik tutarı	6 040 800
1954 yılı için:	
a) Kadroları müsait olmadığından 4598 sayılı Kanunun 4 ncü maddesine göre üst derece farkı alan memurlara bu üst derece farkı olarak	1 227 000
b) Kıdemlerini ikmal ettikleri halde terfi edememiş bulunanların zam farkı	77 400
	Lira
c) (Ağustos 1953 - Şubat 1954) zarfında kıdemlerini ikmal ve terfi edeceklerin terfi farkı	153 900
ç) (Mart 1954 - Şubat 1955) zarfında kıdemlerini ikmal ve terfi edeceklerin terfi farkı	100 300
d) Mahallen yapılan vekâletler için ödenecek vekâlet ücreti karşılığı	22 000
	7 621 400

Lira talebedilmesi gerekmektedir.

Bu miktardan 1950, 1951, 1952, 1953 ve 1954 yıllarında (E) cetveline alınan ve bundan düşülen kadroların seneliği	815 400	
Kadro imkânları	11 400	
Tasarrufu mümkün görülen	294 600	1 121 400
		<hr/>
		6 500 000

Tenzille ve geçen yıldan 414 600 lira fazlasıyla teklif edilmiştir.

Madde 13 — Fabrika ve işletmeler memurları ücreti

Teşkilât Kanununa göre memur adedi 721 olan bu maddenin bir senelik ücret tutarı		2 203 200
1954 yılı için :		
a) Kadroları müsait olmadığından 4598 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi gereğince üst derece farkı alan memurlara bu üst dereceler farkı olarak		306 900
b) Kıdemlerini ikmal ettikleri halde terfi edememiş memurların zam farkı		10 500
c) (Ağustos 1953 - Şubat 1954) zarfında kıdemlerini ikmal ve terfi edeceklerin terfi farkı		56 400
ç) (Mart 1953 - Şubat 1954) zarfında kıdemlerini ikmal ve terfi edeceklerin terfi farkı		79 225
d) Mahallen yapılan vekâletler için ödenecek vekâlet ücreti karşılığı		8 000
		<hr/>
		2 664 225

liranın talebedilmesi gerekmektedir.

Bu miktardan 1950, 1951, 1952, 1953 ve 1954 yıllarında (L) cetveline alınan ve bundan düşülen kadroların seneliği	137 400 lira	
Kadro imkânları	30 000 »	
Tasarrufu mümkün görülen		171 225
tenziliyle ve geçen yıldan 93 000 lira fazlasıyla		<hr/>
		2 493 000

tahsisat teklif edilmiştir.

1953 yılı Bütçe Kanununda mezkûr yıl için Umum Müdürlük kadrosu (619), vilâyetler kadrosu (2 398) ve fabrikalar kadrosu da (715) olarak görülmektedir. 1954 yılında Umum Müdürlük kadrosu (650), vilâyetler kadrosu (2 361) ve fabrika ve işletmeler (721) olarak gösterilmiştir. Umum Müdürlükte görülen fazlalık münhal ve mevkufl kadroların ihtiyaca göre tevzi edilmek üzere merkezde toplanmasından tevellüt etmiştir.

Bu faslın 3 maddesi için geçen yıl tahsisatından ceman 758 000 lira fazlasıyla 11 593 000 lira tahsisat teklif edilmiştir.

Umum Müdürlüğün Kuruluş ve Görevleri hakkındaki 20.V.1946 tarihli ve 4896 sayılı Kanuna bağlı cetvele nazaran 3 765 olan ve bilâhara 2.VII.1951 tarih ve 5804 sayılı Kanunla 3 732 ye indirilmiş bulunan kadro adedinin Umum Müdürlük, vilâyetler, fabrika ve işletmelere tevzi şekli ve mevkufl tutulan kadrolarla (L) cetveline alınmaları, münhal kadrolar, fiilî mevcutlar senebaşlarındaki durum itibariyle aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Yılları	Umum Müdürlük	Vilâyetler	Fabrika ve işletmeler	Kadro yekûnu	Mevkuf	(L) cetveli	Umum kadro yekûnu	Münhal	Fiilî Mevcut
1949	622	2 454	686	3 762	3	—	3 765	238	3 524
1950	616	2 278	671	3 565	21	179	3 765	172	3 393
1951	587	2 197	686	3 470	26	269	3 765	158	3 312
1952	549	2 082	686	3 317	23	392	3 732	183	3 134
1953	552	2 035	664	3 251	24	457	3 732	122	3 129
1954	568	1 977	670	3 215	21	496	3 732	134	3 081

Bu tablonun incelenmesinden anlaşılacağı veğhile 1949 yılında 3 524 olan fiilî mevcut 1950 de 3 393 e, 1951 de 3 312 ye, 1952 de 3 134 e, 1953 te 3 129 a. ve 1954 te 3 081 e inmiştir. Kadro adedindeki bu fiilî azalmanın umumi kadroya nazaran nispeti 1949 yılında % 6,40 a, 1950 yılında % 9,88 e, 1951 yılında % 12,03 e, 1952 yılında % 16,02 ye, 1953 yılında % 16,16 ya ve 1954 yılında % 17,44 e yükselmiştir.

Kadrolardaki bu tasarruf katî zaruret olmadıkça münhallere tâyin yapılmamak hususundakî kararın tatbikına devam edilmekle sağlanacaktır.

Bütçe kanunu tasarısına eklenen (L) cetveline gelince;

Münhal kadroların (L) cetveline alınmasına 1950 yılında başlanmış ve mütaaddit yıllar bu cetvele alınan kadroların adedi ve senelik tutarı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Yıllar	Umum Müdürlük		Vilâyetler		Fabrikalar		Yekûn	
	Kadro adedi	Yıllık tutarı	Kadro adedi	Yıllık tutarı	Kadro adedi	Yıllık tutarı	Kadro adedi	Yıllık tutarı
1950	8	15 600	162	316 500	9	16 800	179	348 900
1951	22	99 600	54	169 500	14	43 200	90	312 300
1952	31	139 200	81	188 700	11	30 300	123	358 200
1953	6	21 000	42	93 600	17	50 400	65	165 000
	67	275 400	339	768 300	51	140 700	457	1 184 400
	+ 8	14 400	82	147 600	5	9 000	95	171 000
	- 14	58 200	37	100 500	5	12 300	56	171 000
1954	61	231 600	384	815 400	51	137 400	496	1 184 400

Buna göre (L) cetveline alınan kadrolar 1950 yılında 179 iken 1951 yılında 269 a, 1952 de 392 ye, mukabil 1953 yılında 457 ye yükselmiştir. 3765 olan ilk kadroya nazaran (L) cetveline alınanların nispeti 1950 yılında % 4,75, 1951 yılında % 7,14, 1952 yılında % 10,41 ve 1953 yılında ise % 12,13 tür.

1954 yılında ise (L) cetveli tutarında hiçbir değişiklik olmadan adedin 39 tane fazlaşmış olması, küçük kadrolarda bulunup da iki üst derece terfi müddetlerini ikmal ettikleri halde kadrosuzluk yüzünden terfilerine imkân bulunamayan memurların terfilerini sağlayabilmek için bir kısım nispeten yüksek ücretli kadroların (L) cetvelinden çıkarılarak yerine daha küçük kadro ücretli vazifelerin dâhil edilmesinden ileri gelmiş bulunmaktadır.

Madde 21. — Umum Müdürlük hizmetlileri ücreti

1952 yılında 223 olan Umum Müdürlük hizmetlileri kadrosu 1953 yılında 220 ye indirilmiş bulunmaktadır. 1954 yılı için inşaat, tesisat ve proje işlerini kontrol maksadiyle hizmetliler cetvelinin teknisiyenler kısmına lüzumlu kadro ilâveleri yapılmış ve buna mukabil tasarrufu mümkün görülen kadrolar tenzil edilerek hizmetli adedi geçen yıl olduğu gibi 219 olarak tesbit edilmiştir.

Yukarda izah edilen bu kadro değişiklikleri neticesinde 1954 yılı için istenilen tahsisat geçen yıldan 22 320 lira fazlasıyla 624 000 liradır.

Madde 22 — Vilâyetler hizmetlileri ücreti

1952 yılında 1 650 olan vilâyetler hizmetlileri kadrosu 1953 yılında 1 629 adede indirilmiştir. 1954 yılı için 1 noksaniyle 1 628 kadro teklif edilmiş ve bunun balığı geçen yıldan 900 lira noksaniyle 2 055 900 lira olarak tesbit edilmiştir.

Madde 23. — Fabrika ve işletmeler hizmetlileri ücreti

1952 yılında 164 olan işletmeler hizmetlileri kadrosu 1953 yılında 84 e indirilmiş bulunmaktadır. 1954 yılı için teklif edilen kadro adedi geçen yıldan 17 noksaniyle 67 ve tahsisat yenu nu da 21 420 lira noksaniyle 172 500 lira olarak tesbit edilmiştir.

Hizmetlilere ait 3 senelik mukayeseli kadro vaziyeti ve yıllık tutarları aşağıda gösterilmiştir..

Yılı	Kadro adedi	Yıllık tutarı	Münhal adedi	Fiilî mevcut
1952	2 037	2 853 720	59	1 978
1953	1 933	2 852 400	—	1 933
1954	1 914	2 852 400	—	—

Buna göre 1952 yılında 1 978 olan fiilî mevcut 1953 te 1 933 adede tenezzül etmiştir. 1954 yılında boşalacak kadroların şimdiden tesbiti mümkün olmadığundan fiilî mevcudun ne kadar olacağı bilinmemektedir. 1954 yılı için umumi olarak teklif edilen hizmetliler tahsisatı 1953 yılının aynı ve 1952 yılına nazaran 1 320 lira noksandır.

Fasıl 303. — Geçici hizmetliler ücreti

Madde 11. — Umum Müdürlük geçici hizmetliler ücreti

Geçen yılda olduğu gibi kurs öğretmenleri için verilen ücretler ile 1954 yılında fabrika, tuzla ve depoların tevsi ve yeniden inşaatı işlerini kontrol için çalıştırılmasına zaruret hâsıl olacak yüksek teknik ve fen elemanlarının ücretlerini de karşılamak üzere bu yıl bütçesinde geçen yıldan 18 300 lira fazlasıyla 92 100 lira teklif edilmiştir.

Madde 12 — Vilâyetler geçici hizmetliler ücreti

Geçen sene bu maddeye konulan tahsisattan 18 000 lira fazlasıyla 21 600 lira teklif edilmiştir.

Madde 13 — Fabrikalar ve işletmeler geçici hizmetliler ücreti

Fabrikalarda ilk tahsili olmayan işçilere ders vermek için istihdam edilen öğretmenlerin ücreti karşılığı olmak üzere ve geçen senenin aynı olarak 1954 senesinde de 6 300 lira konulmuştur.

Fasıl 204 — Ecnabi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri

1953 senesinde Birleşmiş Milletler Teknik Yardımından faydalanmış olmakla beraber 1954

yılında yine ecnebi uzmanlar getirilmesi ve bunlara yardımı: personel temini mülâhazasıyla bu fasla ihtiyaten ve geçen yıldan 25 000 lira noksanıyla 25 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 206 — 4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar

Madde 11 — Umum Müdürlük memurları çocuk zammı

1. VII. 1953 nihayetine kadar zam verilen çocuk adedi (415) tir. 1953 ve 1954 yılları sonuna kadar (35) çocuğun doğacağı tahmin olunarak bu miktar (450) aded olarak hesaplanmıştır. Bunun senelik tutarı $(450 \times 10 \times 12 = 54\ 000)$ liradır. Bu yekûna tahminin üstünde çıkacak doğumu da karşılamak üzere 6 000 lira ilâve edilmiş, bu suretle bu maddeye geçen sene olduğu gibi (60 000) lira teklif edilmiştir.

Madde 12 — Vilâyetler memurları çocuk zammı

1952 yılında zam verilmiş olan vasati çocuk adedi 3 675 tir. Senelik vasati tahminlere göre 1953 yılında 200 ve 1954 yılında 200 aded olmak üzere (4 075) aded çocuğa zam verileceği hesaplanmıştır. Bunun senelik tutarı $4\ 075 \times 10 \times 12 = 489\ 000$ liraya balığ olmakla beraber ceman 39 000 liranın tasarrufu muhtemel görülerek maddeye, geçen yıl olduğu gibi, 450 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 13 — Fabrika ve işletmeler memurları çocuk zammı

1952 yılında zam verilmiş olan vasati çocuk adedi 800 dür. Senelik vasati tahminlere göre 1952 ve 1953 yıllarında 90 çocuğun doğacağı nazarı itibara alınarak ceman 890 çocuk için $890 \times 10 \times 12 = 106\ 800$ lira hesaplanmıştır. Ancak, bu paradan 11 800 liranın tasarrufu mümkün görülerek bu maddeye geçen yıl olduğu gibi 95 000 lira konmuştur.

Madde 21 — Umum Müdürlük memurları doğum yardımı

Geçen yıl tahsisatının aynı olarak 5 000 liranın kâfi geleceği nazarı itibara alınarak bu yıl da bu fasla aynı miktar üzerinden 5 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 22 — Vilâyetler memurları doğum yardımı

Geçen yıl tahsisatının aynı olarak 47 000 liranın kâfi geleceği mülâhaza edilmiş ve bu madde için (47 000) lira tahsisat teklif edilmiştir.

Madde 23 — Fabrikalar ve işletmeler memurları doğum yardımı

Geçen yılların sarfiyatı göz önünde bulundurularak ve geçen senenin aynı olarak (10 000) lira teklif edilmiştir.

Madde 31 — Umum Müdürlük memurları ölüm yardımı

1953 yılı tahsisatının aynı olarak 3 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 32. — Vilâyetler memurları ölüm yardımı

Geçen yıllarda konan tahsisatlar da göz önünde tutularak bu madde için geçen senenin aynı olarak 12 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 33. — Fabrikalar ve işletmeler memurları ölüm yardımı

1952 yılı sarfiyatının tahsisatı aşmış olmasına rağmen bu madde için geçen senenin aynı olarak 3 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 40. — Yakacak zammı

Râkımı yüksek olan mahallerin kadro durumlarına göre,

3 memur için ayda 30 liradan	90
151 » » » 15 »	2 265
151 » » » 15 »	2 265

ki ceman 154 » » » 2 355 liraya ihtiyaç olup bunun altı aylığı (14 130) lira olarak hesaplanmıştır. Muhtemel kadro değişikliklerine göre husule gelecek farkları karşılamak maksadiyle geçen senenin aynı olarak (15 000) lira teklif edilmiştir.

Fasıl 207 — Enebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı

1954 yılı için 3 - 4 memurun dil imtihanına gireceği düşünülerek geçen sene olduğu gibi 4 500 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 209 — 5434 sayılı Kanun gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler

Madde 11. — % 5 emekli ve % 25 giriş kesenekleriyle artış farkları karşılığı

Memur ve hizmetliler ücreti yekûnu 1953 yılına nazaran 758 000 lira fazlasıyla (14 445 400) lira tutmaktadır. % 5 emekli ve % 25 giriş aidatlarının bir yıllık nispeti %5,50 olduğundan buna göre yapılan hesap neticesinde 39 497 lira fazlasıyla (794 497) lira tahsisat teklif edilmiştir.

Madde 12. — % 1 ek karşılığı

14 445 400 liranın % 1 i karşılığı ve geçen yıldan 7 417 lira fazlasıyla 144 454 lira tahsisat konulmuştur.

Madde 13. — Emekli ikramiyeleri karşılığı

25 yılı dolduranlara da ikramiye verileceği göz önünde tutularak bu maddeye geçen seneden 160 000 lira fazlasıyla (500 000) lira konulmuştur.

Madde 14. — Sandık Yönetim masrafları karşılığı

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun 28 nci maddesi icabatından olup mezkûr kanunun 14 ncü maddesinin (D) fıkrasına göre 1953 yılı Bütçesinin 209/11 tertibine konmuş olan 755 000 liranın 0,0724 ü nispetinde tutarı olup geçen yıldan 692 lira fazlasıyla 54 662 lira teklif edilmiştir.

Madde 15 — Diğer ödemeler

Evvelki yıllar sarfiyatı ve yapılmasına mecburiyet hâsıl olan münakalelerle 6 122 sayılı Kanuna göre emekliye sevkedilecek memurlar için 55 yaşına kadar ödenecek tazminat göz önünde tutulmak suretiyle geçen yıldan 85 995 lira fazlasıyla (150 000) lira konulmuştur.

Fasıl 210 — Temsil tahsisatı

Hususi kanununa göre ayda 175 lira ödemek üzere geçen yıl tahsisatının aynı olarak 2 100 lira konulmuştur.

Fasıl 218 — 4896 sayılı Kanun gereğince ödenecek kasa tazminatı

27.V.1953 günlü ve 865/4 sayılı İcra Vekilleri Heyeti kararıyle meriyete girmiş bulunan (İnhisarlar Umum Müdürlüğü teşkilâtının teftiş ve murakabe usulleri ve memur ve hizmetlileri hakkında nizamname) nin 107 nci maddesi gereğince idare memurluklarıyla tuzlalarda % 15,

müdürlük, doldurma yeri, işleme ve bakım evlerinde % 20, Umum Müdürlük ve başmüdürlüklerde % 25, Umum Müdürlüğe bağlı fabrika, atölye, depo, işleme ve bakım evlerinde % 20 hesabıyla verilecek kasa tazminatını karşılamak üzere geçen yıldan 225 000 lira fazlasıyla (480 000) lira teklif edilmiştir.

Fasıl 301 — Umum Müdürlük büro masrafları

Madde 10 — Kırtasiye

1953 yılı için verilmiş olan 13 500 liranın kâfi geleceği anlaşıldığından bu maddeye geçen senenin aynı olarak (13 500) lira konulmuştur.

Madde 20 — Döşeme

1953 yılı için verilmiş olan 2 000 liralık tahsisat bu sene için de aynen teklif edilmiştir.

Madde 30 — Demirbaş

Umum Müdürlük teşkilâtında senelerden beri kullanılmakta bulunan yazı, cetvel ve hesap makinelerinin tamir kabul etmeyecek derecede yıpranmış olanlarının yerine yenilerinin mubayaası zaruri bulunmaktadır. Sarfiyat seyrine göre 1954 yılı için 3 000 lira fazlasıyla (10 000) lira teklif edilmiştir.

Madde 40 — Öteberi masrafları

1953 yılı için verilmiş olan 15 000 liranın kâfi geleceği anlaşıldığından bu maddeye geçen senenin aynı olarak (15 000) lira konulmuştur.

Madde 50 — Aydınlatma

1953 yılı için verilmiş olan 15 000 liranın kâfi geleceği anlaşıldığından bu maddeye geçen yılın aynı olarak (15 000) lira konulmuştur.

Madde 60 — Isıtma

1953 yılı için verilmiş olan 20 000 liranın kâfi geleceği anlaşıldığından bu maddeye geçen yılın aynı olarak 20 000 lira konulmuştur.

Fasıl 302 — Vilâyetler büro masrafları

Madde 10 — Kırtasiye

Geçmiş yıllar sarfiyatına nazaran 70 000 liranın kâfi geleceği anlaşıldığından bu maddeye geçen yıldan 10 000 lira noksanıyla 70 000 lira konulmuştur.

Madde 20 — Döşeme

1953 yılı için verilmiş olan 10 000 liralık tahsisatın kâfi geleceği anlaşıldığından bu maddeye geçen yılın aynı olarak 10 000 lira konulmuştur.

Madde 30 — Demirbaş

Mülhakat idarelerinde kullanılmakta olan yazı ve hesap makinelerinden birçoğları tamir kabul etmeyecek durumda bulunduğundan bunların kısmen yenilenmelerini temin eylemek üzere geçen yıla nazaran 5 000 lira fazlasıyla 25 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 40 — Öteberi masrafları

1953 yılı için verilmiş olan 40 000 liralık tahsisatın kâfi geleceği anlaşıldığından bu maddeye geçen yılın aynı olarak 40 000 lira konulmuştur.

Madde 50 — Aydınlatma

1953 yılı için verilmiş olan 35 000 liralık tahsisatın kâfi geleceği anlaşıldığından bu maddeye geçen yılın aynı olarak 35 000 lira konulmuştur.

Madde 60 — Isıtma

1952 ve 1953 yılları sarfiyat seyrine göre geçen seneden 10 000 lira noksanıyla 110 000 liranın kâfi geleceği anlaşıldığından 110 000 lira konulmuştur.

Fasıl 303 — Basılı kâğıt ve defterler

1953 yılı için verilmiş olan 90 000 liranın kâfi geleceği anlaşıldığından bu maddeye geçen yılın aynı olarak 90 000 lira konulmuştur.

Fasıl 304 — Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları

Madde 11 — Umum Müdürlük posta ve telgraf ücretleri

Bu maddeye geçen senenin aynı olarak 25 000 lira konulmuştur.

Madde 12 — Vilâyetler posta ve telgraf ücretleri

Bu maddeye geçen senenin aynı olarak 200 000 lira konulmuştur.

Madde 21 — Umum Müdürlük telefon ve başka muhabere masrafları

1953 yılı için verilen 45 000 liranın kâfi geleceği anlaşılma ile bu maddeye de geçen senenin aynı olarak 45 000 lira konulmuştur.

Madde 22 — Vilâyetler telefon ve başka muhabere ücret ve masrafları

Şimdiye kadar Jandarma teşkilâtına ait hatlara bağlı bulunan birçok idarelerimizin telefonlarını İçişleri Vekâletinin emirleriyle posta ve telgraf idarelerine bağlamak zarureti hâsıl olduğundan bu uğurda ihtiyar edilecek masrafları karşılamak üzere 1953 yılına nazaran 10 000 lira fazlasıyla 50 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 305 — Kira bedeli

Madde 11 — Merkez

Tertibi muhafaza maksadiyle geçen yıl bütçesinde olduğu gibi 1 lira konulmuştur.

Madde 12 — Vilâyetler

1952 senesinde kira olarak ödenen miktar 4 253 liradır. Kira mevzuatının son defa değişmesi dolayısıyla bazı binalara fazla kira ödeneceği ve bazılarının da terkedilerek yeni bina tutulması mecburiyeti karşısında kalınacağı ve dolayısıyla bugüne nazaran fahiş kira ödeneceği mülâhaza edilmiş ve aradaki farkın miktarı şimdiden tayin edilemediğinden geçen yıl teklif olunan 17 000 lira aynen ipka edilmiştir.

Fasıl 306 — Giyecekler

Âzami tasarrufa riayet edilmek şartıyla geçen senenin aynı olarak 125 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 307 — Yolluklar

Madde 10 — Sürekli görev yolluğu

Âzami tasarrufa riayet edilmek şartıyla geçen senenin aynı olarak 50 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 20 — Geçici görev yoluğu

Memur ve hizmetlilerin geçici görevleriyle 3437 sayılı Tütün ve Tütün İnhisarı Kanunu hükümleri gereğince yapılması icabeden tütün mahsulünün tahmin, tartı, itiraz, kontrol, gizli ekim, tarlada veya kurutma yerlerindeki hasarların tesbiti, kaçakçılığın zararsız bir hale getirilmesi gibi muhtelif ve geniş bir sahaya yayılmış işlerin görülmesi için lüzumlu tahsisatı ihtiva eden bu maddeye 1952 yılında konan 312 000 liralık tahsisat, işlerde husule gelen inkişafın da inzimamiyle, kâfi gelmemiş ve bir kısım istihkaklar tediye edilememiştir.

Bu vaziyetin tekrür etmemesi ve işlerin aksamadan görülmesi mülâhazasıyla, geçen yıldan 20 000 lira fazlasıyla, 320 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 30 — Müfettişler yoluğu

Kadro mevcudu göz önünde tutularak geçen yıl tahsisatının aynı olarak (120 000) lira teklif edilmiştir.

Madde 40. — Yabancı memleketler yoluğu

Dış piyasalardaki mesai birliği ve Hindistan ve Pakistanla olan ticari temaslar icabı olarak bu maddeye geçen senenin aynı olarak 50 000 lira konulmuştur.

Madde 50 — Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin yolluk ve masrafları

204 ncu faslın gerekçesinde izah olunan, getirilecek bir veya iki uzmanın ve personelinin yapacakları seyahatlere karşılık olarak bu tertibe geçen seneden 5 000 lira noksanıyla 5 000 lira konulmuştur.

Fasıl 308 — 4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları

Ötedenberi bu fasla konan tahsisatın sarfında her türlü tedbirlere ve tasarruf çarelerine başvurulmasına rağmen :

1. Son yıllarda hastaların nispet kabul etmiyecek derecede çoğalmış olması;
2. Ekserisinin sanatoryum tedavisine ihtiyacı olanlardan bulunması;
3. Resmî hastanelerde yer bulunmasına hemen hemen imkân kalmamış olması yüzünden hastaların resmî hastanelere nazaran çok daha pahalı olan, hususi hastanelere yatırılması mecburiyetinde kalınması;

4. 4598 sayılı Kanununun 9 ncu maddesi gereğince verilecek tedavi masrafları ve yol paraları hakkındaki talimatname hükümlerinin hasta memurların tedavi edilmesini âmir bulunması, evvelden tahmine imkân olmayan âni vakaların, ameliyat ve tedavilerin zuhuru halinde - tahsisat kifayetsizliği sebebiyle - bunlarla alâkalanmamaya imkân bulunmaması ve aksi takdirde hastaların hayatlarının tehlikeye sokulacağı ve bunun da tahsisatsız sarfiyattan daha vahim neticeler doğuracağına aşikâr bulunması, gibi sebepler yüzünden konulan tahsisat kâfi gelmemekte ve her sene (karşılıksız borçlar) kanunu teklif edilmek suretiyle ilâveten tahsisat alınmasına mecburiyet hâsıl olmaktadır. Bu itibarla ve geçen dört senenin sarfiyatıyla 1953 yılının altı aylık vaziyeti göz önünde tutularak 3 maddeden teşekkül eden bu fasla 90 000 lira konulması lâzımgeleceği tesbit edilmiş ve teklif o suretle yapılmıştır.

Madde 11. — Umum Müdürlük

Yukarıda arzedilen mucip sebeplere binaen bu maddeye 10 000 lira fazlasıyla 25 000 lira konulmuştur.

Madde 12. — Vilâyetler

Yukarda arzedilen mucip sebeplere binaen bu maddeye 45 000 lira konulmuştur.

Madde 13. — Fabrikalar ve işletmeler

Yukarda arzedilen mucip sebeplere binaen bu maddeye 5 000 lira fazlaasiyle 20 000 lira konulmuştur.

Fasıl 403 — Temsil masrafları

Son zamanlarda haricî temaslarda vukua gelen inkişaf dolayısıyla yabancı memleketlerden gelen tütün alıcıları ve sair ziyaretçiler de artmış olduğundan geçen yıl verilen 5 000 liralık tahsisat kâfi gelmemiş ve ihtiyaç Tütüncüler Birliğinin yardımıyla karşılanmıştır. Bu vaziyet göz önünde tutularak 1954 yılı için, geçen yıldan 2 500 lira fazlasıyla 7 500 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 405 — 5190 sayılı Kanunun gerektirdiği koruma ve tahsil memurları hayvanları masrafları

Madde 10 — Hayvan satınalma bedeli

1953 yılı içinde bir kısım memurların tedarik edecekleri hayvanlar için avans karşılığı olarak 1952 senesine nazaran 2 000 lira noksaniyle, 1 000 lira tahsisat konulması kabul edilmişse de mülhakat idarelerinin devamlı taleplerine göre bu miktar tahsisatın ihtiyaca kifayet etmediği görüldüğünden 1954 yılı için 2 000 lira fazlasıyla 3 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 20 — Memurlara verilecek hayvan yem bedeli

Halen mevcut 445 atlı takip memuru ile koruyucuların ayda 15 liradan ibaret yem bedellerinin senelik tutarı 80 100 liradır. Sene içinde at alması melhuz 5 kişinin hayvan yem bedeli 900 lira tutmaktadır. 1953 Bütçe yılında tuzlalardaki atlı koruyucuların takibat kısmından alınıp tuzla bekçisi olarak istihdam edilmekte olmaları hasebiyle koruyucu kadrosu da azalmış ve yem bedelinden de geçen yıla nazaran 900 lira fazlasıyla 81 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 407 — Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren masraflar

Madde 20 — Nispeti kanunla belirtilmiş kesenek ve ikramiyeler

Geçen yıl tahsisatının aynı olarak 500 lira konulmuştur.

Madde 30 — Geri verilecek paralar

Geçen yıl tahsisatının aynı olarak 9 000 lira konulmuştur.

Madde 40 — Mahkeme harçları

Geçen yıl tahsisatının aynı olarak 60 000 lira konulmuştur.

Madde 50 — Bina ve arazi vergileri

1952 yılı sarfiyatı göz önünde tutularak geçen yıldan 1 000 lira noksaniyle 2 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 60 — Kaçağın Meni ve takibine dair olan 1918 sayılı Kanun ve ekleri gereğince yapılacak ödemeler

Geçen yıl tahsisatının aynı olarak 15 000 lira konulmuştur.

Fasıl 417 — 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenecek vergi ve resimler

Belediyelerce iştirak payı namı altındaki taleplerin ziyadeleşmesi göz önünde tutularak bu madde için geçen seneden 3 000 lira fazlasıyla 15 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 419 — Mahkeme masrafları

Geçen sene tahsisatının aynı olarak 40 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 420 — Tecrübe, ıslah ve mücadele masrafları

Madde 11 — İşçi ücretleri

Geçen sene tahsisatının aynı olarak 140 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 12 — Yönetim masrafları

Geçen sene tahsisatının aynı olarak 18 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 13 — Teknik masraflar

Doğu tütüncülüğünün kalkındırılması programı da göz önünde bulundurulmakla beraber enstitü lâboratuvarlarının noksan olan cihaz ve âletlerinin bir kısmı tamamlanmış olması hasebiyle bu madde için geçen seneden 17 000 lira noksaniyle 55 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 14 — Fidelik müsabakaları

Geçen sene tahsisatının aynı olarak 2 500 lira teklif edilmiştir.

Madde 15 — Bağ yardımı

Tertibin muhafazası için 1 lira konulmuştur.

Madde 17. — Mücadele masrafları

Geçen sene tahsisatının aynı olarak 20 000 lira konulmuştur.

Fasıl 421 — Kaçağı takip ve önleme masrafları

Madde 11 — Tütün ekimi yazma masrafları

Geçen sene tahsisatının aynı olarak 100 000 lira konulmuştur.

Madde 12 — Kaçak eşya ve taşıma masrafları

Geçen sene tahsisatının aynı olarak 15 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 13. — Kaçakla mücadele masrafları

Geçen sene tahsisatının aynı olarak 10 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 450 — Üniversite ve yüksek okullarda okutulan öğrencilere verilecek burslar

Üniversitede okumakta olan 2 talebenin beherine Millî Eğitim Vekâletince kabul edilen asgari ayda 125 şer liradan 6 ay için 1 500 lira, burs bedeli ile sair masraflar için 500 lira ki ceman, geçen seneden 14 563 lira noksaniyle 2 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 451 — Yayın masrafları

Madde 10. — Satnalma ve abone

Geçen sene tahsisatının aynı olarak 10 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 20. — Başka her çeşit masraflar

Geçen sene tahsisatının aynı olarak 10 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 452 — Staj masrafları

Madde 10. — 4489 sayılı Kanuna göre staj için eenebi memleketlere gönderileceklerin yollukları ile başka her çeşit masrafları

1954 yılı için 4 500 lira teklif edilmiştir.

Madde 20. — Teknik yardımdan faydalanılarak eenebi memleketlere gönderileceklerin yolluk ve masrafları

Geçen senenin aynı olarak 8 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 453 — Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar

Madde 10 — Kurum ve derneklere katılma payı

Paris'te Milletlerarası Şarap Ofisine iştirak aidatı olarak, ödenecek 7 893 İsviçre frangının mukabili olan 6 000 liranın kâfi geleceği anlaşılmış ve ona göre teklif yapılmıştır.

Madde 20 — Kongre ve konferanslara iştirak edeceklerin yolluk ve masrafları

Geçen sene tahsisatının aynı olarak 10 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 459 — Spor masrafları

Geçen sene tahsisatının aynı olarak 1 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 476 — Kurs masrafları

Madde 10 — Kurs umumi masrafları

Geçen sene tahsisatının aynı olarak 1 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 20 — Öğrenci bursları

Bilûmum öğrenci burslarının artırılmış olması göz önünde bulundurularak eksper kursundaki 30 öğrencinin ayda 125 lira üzerinden senelik bursları karşılığı için geçen seneden 13 600 lira fazlasıyla 46 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 501 — Geçen yıl borçları

Geçen sene tahsisatının aynı olarak 40 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 502 — Eski yıllar borçları

Madde 10 — 1949-1952 yılları borçları

Geçen sene tahsisatının aynı olarak 45 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 20 — 1928-1948 yılları borçları

Geçen sene tahsisatının aynı olarak 5 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 505 — Hükme bağlı borçlar

Geçen sene tahsisatının aynı olarak 150 000 lira konulmuştur.

Fasıl 602 — İşçi kurul ve sendikalarına yardım

5018 sayılı Kanunla teşekkül etmiş bulunan işçi sendikalarıyla sair işçi kurullarının inkişaf-
larını sağlamak maksadiyle geçen sene tahsisatının aynı olarak 10 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 604 — Çeşitli hayır kurumlarına yardım

İdaremize hayır kurumlarının yapacakları müracaatları karşılamak üzere geçen sene tahsisatının aynı olarak 1 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 605 — 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu gereğince şarapçılara verilecek primler ve yapılacak başka ödemeler

Hariç memleketlere ihraç edilecek şaraplar için verilecek primleri ve hususi şarap âmilleri arasında açılacak müsabakada muvaffak olanlara verilecek mükâfatları karşılamak üzere geçen sene tahsisatının aynı olarak 100 000 lira teklif edilmiştir.

(A/2)

Fasıl 701 — Yapı onarımı

Madde 11 — Umum Müdürlük

Umum müdürlük binası, levazım ambarları, enstitülerle nakliyat şubesi binalarında zuhur edecek tamirat işlerinin karşılanmasını ve Umum Müdürlük binasının denize kaymasının önlenmesi için mevcut rıhtımın takviyesini teminen bu maddeye, geçen seneki miktardan 295 000 lira fazlasıyla 310 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 12 — Vilâyetler

Mülhakat idare malı binalarının tamiratını karşılamak için bu maddeye geçen seneki miktarın aynı olarak 150 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 13 — Fabrika ve işletmeler

Fabrika, tuzla ve doldurma evlerinde yapılacak her çeşit tamirat ile kibrit fabrikasının lüzumlu onarımının karşılanması için geçen sene tahsisatından 115 000 lira fazlasıyla 290 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 735 — Bina satınalma, yaptırma

Madde 12. — Vilâyetler

1954 senesi için hazırlanan inşaat programına göre en zaruri ihtiyaçları karşılamak üzere geçen seneki miktardan 25 000 lira fazlasıyla 835 000 lira teklif edilmiştir.

Madde 13 — Fabrika ve işletmeler

1954 inşaat programına göre tütün, müskirat fabrikalarıyla tuzlalarda yaptırılacak ilâve binalar karşılığı olarak bu maddeye geçen seneye nazaran 50 000 lira fazlasıyla 250 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl 736 — 5113 sayılı Kanun gereğince satınalınacak veya yaptırılacak tütün bakım ve işleme evleri ve ambarları

Teklif, geçen seneden 43 000 lira noksaniyle (4 500 000) liradır. Bu tahsisatın 500 000 lirası İzmit, 100 000 lirası Paşalimanı, 690 000 lirası Bandırma, (1 810 000) lirası Samsun, (1 400 000) lirası Bursa Tütün Bakımevi inşası ile tesisatı için konmuştur.

Fasıl 741 — 4898 sayılı Kanun gereğince yeniden yaptırılacak fabrika, imâl ve doldurma evleriyle mevcutlarının genişletilmesi masrafları

Madde 10 — Fabrika, imâl ve doldurma evleri

Tesbit edilen programa göre bu maddeye geçen yıla nazaran konulan tahsisat 70 000 lira

noksaniyle (2 440 000) liradır. Bu tahsisatın (1 250 000) lirası İstanbul Cibali Tütün Fabrikasına, (100 000) lirası İzmir Şarap Fabrikası Santral binasının ikmal inşaatına, (70 000) lirası İstanbul Bira Fabrikasındaki yeni malt fırınının inşaatına ve 150 000 lirası da keza İstanbul Bira Fabrikasının kazan dairesi ve tahammür küvleri inşaatına, 580 000 lirası Ankara ve İstanbul Bira fabrikaları için alınacak imlâ gruplarına, 40 000 lirası İstanbul Bira Fabrikası elvâtörüne sarfedilecektir. Geri kalan 250 000 lira İstanbul Tütün Fabrikasının modernleştirilmesi için 1953 yılında ihaleleri yapılmış ve yapılacak olan muhtelif makine ve tesisler için konmuştur.

Madde 20 — A. M. F. Firması bonoları

Firma ile yapılan anlaşma ve mevcut 5 numaralı ek mukavele gereğince 1954 yılında ödemesi gerekli bulunan bir bono bedeli olarak 560 350 lira tahsisat konmuştur.

Madde 30 — Rize Çay Fabrikası

Gündoğdu, Çayeli fabrikalarının inşaatının ikmaliyle bu fabrikalar tesisatının yapılması, Pazar Elma Kurutma Fabrikasının satın alınması, Gündoğdu ve Çayeli fabrikalarının elektrik santrali, dahilî nakil vasıtalarıyla müteferrik tesisatı ve muhtelif başküller için bu maddeye geçen sene bütçesinden 500 000 lira noksaniyle (2 000 000) lira teklif edilmiştir.

Fasıl 751 — Satılınacak makine, alet ve araçlar ve bunları kurma masrafları

Fabrika ve işletmelerimizin zaruri ve mübrem ihtiyaçlarını karşılamak üzere bu fasla geçen sene tahsisatından 348 000 lira fazlasıyla (1 450 000) lira konulmuştur.

Fasıl 752 — Satılınacak taşıtlar ve bunların komple motörleri

İdarenin hurdalaşmış ve yıpranmış motörlü vasıtalarından (15) adedinin yenilenmesi için (270 000) lira ve tuzlalarla diğer işletmelerde ölen hayvanlarla istimalle gayrisalih bir hale gelen bisikletlerin satın alınması için (5 000) lira ki ceman bu fasla geçen sene tahsisatından (212 000) lira fazlasıyla (275 000) lira teklif edilmiştir.

Fasıl 761 — Çamaltı, Yavşan ve diğer tuzalarda yaptırılacak yeni tesisler ve bunların genişletme masrafları

Tesbit edilmiş program ve verilmiş olan karar gereğince Çamaltı ve Kaldırım tuzaları için 1953 tahsisatından 150 000 lira fazlasıyla (1 400 000) lira tahsisat konulmuştur. Bu tahsisatın (250 000) lirası Azmak inşaatına, (250 000) lirası elvâtör inşaatına, (275 000) lira sahil tahkimatına, (150 000) lirası iskele silosuna ve (75 000) lirası da travers mubayaasına tahsis edilmiştir. Geriye kalan (400 000) lirası da tuzaların yolları için tefrik edilmiştir.

Fasıl 762 — 5433 sayılı Kanun gereğince ödenecek Rize Çay Fabrikası taksiti.

4 ncü taksiti karşılamak üzere geçen yılın aynı olarak (624 559) lira teklif edilmiştir.

Fasıl 771 — Şaraplık bağ yetiştireceklere 5089 sayılı Kanun gereğince yapılacak ikrazlar

Bir kısım bağcılara yardımın sona ermiş olması hasebiyle bu sene geçen seneden (50 000) lira noksaniyle (60 000) lira teklif edilmiştir.

Tütün

1953 yılı 4 aylık tütün satışları 6 957 020 kilo olup geçen yılın aynı devresi zarfındaki satışlara nazaran % 7,37 nispetinde fazladır. 1952 yılı satış miktarı 21 576 539 kilo olduğundan satış nispeti olan % 7,37 nin buna tatbiki halinde 1953 yılı satışlarının 23 166 730 kilo olacağı anlaşılmakta ise de artış nispeti (4) aylık devreye isabet ettiğinden tahmin haddi daha sahih bir netice elde etmek üzere 1954 yılı içinde artış göz önünde tutularak 24 600 000 kilo dâhil edilmiştir. Satış nevelerine göre vasati fiyatının 812,15 kuruş ve satış tutarının da 199 790 281 lirayı bulacağı hesap edilmiştir.

1952 yılı bütçe tahminlerinde 348,13, 1953 yılı bütçe tahminlerinde ise 348,55 kuruş olarak hesap edilmiş olan tütün maliyeti 1954 yılı 377,26 kuruş olarak tahmin edilmiştir. Beyiye, nakliye, sigorta ve muhtelif masraflardan ibaret olan satış masrafları 1953 yılı bütçe tahminlerinde kilo başına 68,48 kuruş hesap edilmiş idi. 1954 yılı için yapılan tahmin ve hesaplarda bu masrafların 69,27 kuruş olacağı neticesine varılmıştır.

Yukarda arz ve izah edilen vaziyete nazaran 1954 ve 1953 yılları tütün satış, maliyet, masraf ve kâr tahminlerini gösteren cetvel aşağıya dercedilmiştir :

Yılı	Kilo	Bedeli	Maliyeti	Satış masrafları	Satış kârları
1954	24 600 000	199 790 281	92 807 851	17 039 120	89 943 310
1953	22 100 000	178 198 340	77 029 630	15 134 550	86 034 160

Buna nazaran netice itibariyle 1954 yılı tahminlerinde 1953 yılına nazaran 3 909 150 lira fazla bir kâr derpiş edilmiştir. 1953 yılında vasati olarak bir kilo tütünden elde edileceği tahmin edilen kâr 389,30 kuruş olduğu halde 1954 yılında 365,62 kuruştur. Bu fark yaprak tütün maliyetlerinden ileri gelmiştir.

Tus

1953 yılı (4) aylık satışları 81 282 ton olup geçen yılın aynı devresi zarfındaki satışlara nazaran % 8,49 nispetinde fazladır. 1952 yılı satış miktarı 288 568 ton olduğundan artış nispeti olan % 8,49 un buna tatbiki halinde 1953 yılı satışlarının 313 000 ton olacağı anlaşılmaktadır. 1954 yılı için 300 000 ton tahmin edilmiştir. Bundan elde edileceği hesabedilen satış tutarı 11 560 528 liradır. Beher tonda 7,59 lira maliyet ve 8,93 lira satış masrafları hesap edilerek 6 603 420 lira satış kârı tahmin edilmiştir.

Çay

1953 yılı (4) aylık satış miktarı 999 841 kilo olup geçen yılın aynı aylarındaki satışa nazaran % 20,15 nispetinde fazladır. 1952 yılı satışları 2 737 003 kilo olduğundan artış nispeti olan % 20,15 in buna tatbiki halinde 3 288 500 kilo elde edilmektedir. Bu hesaba göre 1954 yılındaki artış da göz önünde tutularak 3 900 000 kilo alınmıştır. Vasati 1 497,95 kuruş fiyatla satış tutarı 58 420 000 lirayı bulacaktır. 1953 yılı maliyeti 774,67 kuruş hesabedilmişken 1954 yılı için 779,17 kuruş alınmıştır. 1953 yılında kilo başına 117,17 kuruş tahmin edilen satış masrafları 1954 yılı için 120,20 kuruş olarak hesabedilmiştir. Bu vaziyete nazaran 1954 yılı satış kârı geçen yıldan 3 751 460 lira fazlasıyla 23 344 500 lira tahmin edilmiştir.

Bira

1953 yılı (4) aylık satış miktarı (5 808 544) litre olup geçen yılın aynı ayları zarfındaki satışa nazaran % 1,58 fazladır. 1952 yılı satış miktarı (18 597 559) litre olduğundan artış nispetininin

buna tatbiki halinde 1953 yılı satışlarının (18 891 400) litre olacağı anlaşılmaktadır. Buna nazaran 1953 yılı satışlarının (19 000 000) litrenin altında olarak tahmin edilmesi icabetmekte ise de satışların bir miktar artacağı hesabedilmiş ve bu sebeple 1954 yılı için (19 000 000) litre tahmin edilmiştir.

Vasati 69,68 kuruş hesabıyla satış tutarı (13 240 000) lira olacaktır. 1953 yılında beher litre nin imalât maliyeti 25,05 kuruş olduğu halde 1954 yılı maliyeti 26,22 kuruş tesbit edilmiştir. Satış masrafları litrede 20,08 kuruş olarak hesabedilmiş ve buna göre litrede elde edilecek kâr 23,38 kuruş tahmin edilerek kâr yekûnu (4 422 600) lira olarak tesbit edilmiştir.

Ispirtolar

1953 yılı (4) aylık ispiroto satışları (2 119 756) litre olup geçen yılın aynı ayları zarfındaki satışa nazaran %2,02 fazladır. 1952 yılı satış miktarı (6 137 855) litre olduğundan satış nispetinin buna tatbiki halinde 1953 yılı satışlarının (6 261 840) litre olacağı anlaşılmaktadır. 1954 yılı için (6 213 000) litre tahmin edilmiştir. Satış nevelerine göre vasati (155,53) kuruş hesabıyla satış tutarı (9 663 010) lira hesap edilmiştir. 1954 yılı maliyeti 77,52, satış masrafları 5,62 kuruş olarak hesap edilmiş ve neticede ispiroto satışlarından litrede 72,39 kuruş hesabıyla (4 497 590)lira kâr tahmin edilmiştir.

Rakılar

1953 yılı (4) aylık satış (2 162 733) litredir. Bu miktar geçen yıla nazaran % 9,71 nispetinde fazladır. 1952 yılı satışları (7 264 321) litre olup bu artışın buna tatbiki neticesinde 1953 yılı satışlarının (7 969 690) litreyi bulacağı anlaşılmaktadır. 1954 yılı için (7 500 000) litre satış tahmin edilmiştir. Vasati 647,55 kuruş fiyatla tutarı 48 566 200 liradır. 1953 yılı Bütçesinde maliyet ve satış masrafları tutarı litre başına 267,46 kuruş tahmin edilmiştir. 1954 yılı için 260,53 kuruş hesaplanmıştır. Bu vaziyete nazaran 1954 yılı için derpiş edilen satış kârı geçen yıl tahminlerinden 2 631 810 lira fazlasıyla 29 026 610 liradır.

Şraplar

1953 yılı (4) aylık satış miktarı (1 088 704) litre olup geçen yılın aynı aylar zarfındaki satışa nazaran % 21,79 noksanıdır. 1952 yılı satış miktarı 4 262 851 litre olduğundan noksan nispetinin buna tatbiki halinde 1953 yılı satışlarının (3 333 980) litre olacağı anlaşılmaktadır. Buna nazaran 1954 yılı satışlarının (4 000 000) litrenin altında olarak tahmin edilmesi icabetmekte ise de mukavelelere bağlı olan satışların bir miktar artacağı hesabedilmiş ve bu sebeple 1954 yılı için (4 300 000) litre tahmin edilmiştir. 1954 yılı tahmininde litre maliyeti 37,83 kuruş olarak alınmıştır. Bu vaziyete göre 1954 yılı için litre başına satış kârı 15,89 kuruş hesabıyla 683 120 lira kâr tahmin edilmiştir.

Diğer içkiler

A) Kanyak :

1953 yılı (4) aylık satışları (64 087) litredir. 1952 yılının aynı aylarına nazaran % 23,59 nispetinde fazladır. 1952 yılı satışları 203 925 litredir. 1954 yılı için (220 000) litre satış tahmin edilmiştir. Bu satışlardan tahmin edilen kâr 839 730 liradır. Satış tutarı (1 697 630) liradır.

B) Vermut :

1953 yılı (4) aylık satışları 35 581 litredir. 1952 yılının aynı ayları zarfındaki satışlara nazaran % 20,73 nispetinde bir fazlalık vardır. 1954 yılı satış tahmini 100 000 litredir. Bundan elde edilecek satış hasılatı 332 857 lira ve satış kârı da 94 715 liradır.

C) Kınakına :

1952 yılı (4) aylık satışları 587 litredir. 1952 yılına nazaran % 14,18 nispetinde bir noksanlık vardır. 1954 yılında 2 000 litre satılacağı tahmin edilmiştir. Bu satıştan elde edileceği tahmin edilen hasılat 6 800 lira, kâr 1 370 liradır.

D) Likörler :

1953 yılı (4) aylık satış miktarı 92 262 litredir. Geçen yılın aynı aylar zarfındaki satış 75 762 litre olup 1953 yılında % 21,78 nispetinde bir artış müşahade edilmektedir. 1952 yılında 258 336 litre satılmıştır. Artış nispetinin tatbiki halinde 300 000 litre elde edilmektedir. 1954 yılı için 265 500 litre satış tahmin edilmiştir. Bundan elde edilecek hasılat 1 215 900 lira ve kâr 366 840 liradır.

E) Malt :

1954 yılı için 21 000 litre satış tahmin edilmiştir. Beher litrede satış fiyatı 177,14, maliyet ve masraf 133,78 kuruş, satış kârı 43,36 kuruştur. Buna göre malt satışında 37 200 lira hasılat ve 9 100 lira kâr elde edilecektir.

F) Votka :

1953 yılı (4) aylık satışları 158 932 litre olup geçen yılın aynı aylarındaki satışlara nazaran % 36,23 nispetinde fazladır. 1952 yılı satışları 415 277 litredir. 1954 yılı için 480 000 litre tahmin edilmiştir. Bundan elde edilecek hasılat 2 994 800 lira ve satış kârı (2 142 050) liradır.

G) Cin :

1953 yılı (4) aylık satışları 8 905 litre olup geçen yılın aynı aylardaki satışlarına nazaran % 16,50 nispetinde fazladır. 1952 yılı satışları 24 256 litredir. 1954 yılı için 25 000 litre tahmin edilmiştir. Bundan elde edilecek hasılat 150 000 lira ve satış kârı 81 770 liradır.

H) Viski :

1954 yılı için 12 000 litre satılacağı ve bundan 536 000 lira satış hasılatı 302 160 lira satış kârı elde edileceği tahmin edilmiştir.

I) Şampanya :

1954 yılı içinde 7 000 litre satılacağı ve bu satıştan 161 875 lira hasılat ve 68 355 lira kâr edileceği tahmin edilmiştir.

Yukarıdaki izahata nazaran diğer içkilerden toplu olarak 7 133 062 lira satış hasılatı ve 3 906 090 lira satış kârı elde edileceği anlaşılmaktadır. Bu kısma ait satış kârlarında geçen yıla nazaran 365 230 lira bir fazlalık vardır.

Barut

1953 yılında (4) aylık satışlar (4 914 963) lirayı bulmuştur. 1954 yılı için (13 700 975) lira olarak tahmin edilmektedir. Bunun (9 053,60) lirası maliyet, 1 208 425 lirası satış masrafları olmak üzere ceman (10 261 485) liradır. Satış kârı da 3 439 490 lira olarak hesaplanmıştır.

Kibrit

1953 yılı (4) aylık satışlar (21 036) sandık, 1952 yılı satışları 66 108 sandıktır. 1954 yılı için 70 000 sandık satılacağı tahmin edilmiştir. Bu satışlardan elde edilecek hasılat (7 000 000) lira ve satış kârı (358 400) liradır.

Yukardaki hesaplara göre satış kârı yekûnu 166 245 130 liradır. Buna memleket harici satışlardan elde edileceği tahmin edilen 500 000 lira ve maliyete giren bütçe masrafları ve sair varidat olarak (8 430 000) lira eklenmiş ve döner sermaye masrafları olarak bundan (5 930 000) lira tenzil edilmiş ve bu suretle bütçe varidatı (B) cetvelinin birinci faslı olan satış kârları (169 245 130) lira tesbit edilmiştir. Bütçe varidatının bu faslı geçen yıl tahminlerinden (10 428 430) lira fazladır. Bu suretle elde edilen (169 245 130) liraya, bütçe varidatı olarak (1 800 000) lira ve destekleme yaprak tütün mubayaasından tahakkuk ettirilecek hizmet ücreti olarak (250 000) lira ve muhtelif nevi mamulât satışlarından tahassül edecek (122 722 577) lira Millî Müdafaa Vergisi eklenerek Bütçe kanunu lâyihasının ikinci maddesinde gösterileceği üzere (B) cetvelin yekûnu (294 017 707) lira elde edilmiştir. Bu rakam geçen yıl tahminlerinden (22 379 077) lira fazladır.

Umumi Bütçeye ödenecek Hazine hissesinin hesabına gelince : (294 017 707) lira olarak tahmin edilen bütçe varidatından Bütçe kanunu lâyihasının 1 nci maddesinde sözü geçen (A/1) ve (A/2) cetvelinde gösterilmiş olan ceman (35 161 024) lira tenzil edilmek, 4250 sayılı Kanun gereğince ispirto ve ispirtolu içkiler satış kârından % 4,50 nispetinde 1 915 020 lira Tayyare Resmî ve 5237 sayılı Kanun gereğince Tekel sâfi varidatından % 5 nispetinde (6 710 953) lira belediyeler hissesi ayrılmak suretiyle Hazine hissesi geçen seneye nazaran 19 500 608 lira fazlasıyla (250 230 710) lira tesbit edilmiştir.

Satışların tahlili

	Ölçü	Satış	Vasati fiyat Kuruş S.	Satış masrafları	Satış bedeli	Kâr
1. Tütün :						
Satış	Kilo	24 600 000	812,15		199 790 281	
Maliyet			377,26	92 807 851		
Beyiye			37,83	9 304 580		
Nak. muh.			31,44	7 734 540	109 846 971	89 943 310
2. Tuz :						
Satış	Ton	300 000	3853,—		11 560 528	
Maliyet			759,—	2 277 090		
Nak. muh.			893,—	2 680 018	4 957 108	6 603 420
3. Çay :						
Satış	Kilo	3 900 000	1497,95		58 420 000	
Maliyet			779,17	30 387 800		
Beyiye			89,88	3 505 200		
Nak. muh.			30,32	1 182 500	35 075 500	23 344 500
4. Bira :						
Satış	Litre	19 000 000	69,68		13 240 000	
Maliyet			26,22	4 982 200		
Nak. muh.			20,08	3 815 200	8 797 400	4 442 600
5. İspirtolar :						
Satış	»	6 213 000	155,53		9 663 010	
Maliyet			77,52	4 816 250		
Beyiye			0,87	54 050		
Nak. muh.			4,75	295 120	5 165 420	4 497 590

	Ölçü	Satış	Vasati flat Kuruş S.	Satış masrafları	Satış bedeli	Kâr
6. Rakılar :						
Satış	»	7 500 000	647,55		48 566 200	
Maliyet			187,23	14 042 060		
Beyiye			15,53	1 164 770		
Nak. muh.			57,77	4 332 760	19 539 590	29 026 610
7. Şaraplar :						
Satış	»	4 300 000	53,72		2 310 000	
Maliyet			37,83	1 626 880		
Nak. muh.			—		1 626 880	683 120
8. D. içkiler :						
Satış	»	1 132 500	629,85		7 133 062	
Maliyet			208,86	2 365 330		
Beyiye			14,95	169 320		
Nak. muh.			51,13	692 322	3 226 972	3 906 090
9. Barut :						
Satış	Lira	13 700 975	100,—		13 700 975	
Maliyet			66,07	9 053 060		
Beyiye			2,62	358 960		
Nak. muh.			6,20	849 465	10 261 485	8 439 490
10. Kibrit :						
Satış	Sandık	70 000	10000,—		7 000 000	
Maliyet			7300,—	5 460 000		
Beyiye			400,—	280 000		
Nak. mu.			1288,—	901 600	6 641 600	358 400
Satış kârları :						166 245 130
· Harici satış kârları					500 000	
Maliyete giren bütçe masrafları ve sair masraflar					8 430 000	8 930 000
						175 175 130
Faiz, amortisman, sabit kıymetler, sigorta ve sair masraflar						5 930 000
Bütçe (B) cetvelinde gösterilen satış kârları						169 245 130
Destekleme alımları hizmet ücreti					250 000	
Bütçe varidatı					1 800 000	
Milli Müdafaa Vergisi					122 722 577	124 772 577
Bütçe varidatı yekûnu :						294 017 707
Bütçe masrafları					85 161 024	
Tayyare Resmî				1 915 020		
Belediye Hissesi				6 710 953	8 625 973	43 786 997
Hazine hissesi :						250 230 710

Rapor

23 . I . 1954

Bütçe Encümeni Reisliğine

KISIM : I

Tekel Umum Müdürlüğünün 1954 Mali yılı Bütçesi tetkik edildi. Bu İdareye ait görüşlerimizi arz ediyoruz. [1]

Huzurunuzda sunulan rapor, hükmi şahsiyeti haiz bulunan Umum Müdürlüğün yalnız mühlak bütçesine ait olduğuna bilhassa işaret etmek isteriz.

Yüksek malûmatları olduğu veçhile, bu İdare mühlak bütçeden maada bir de mütedavil sermaye ile çalışmaktadır.

Aşağıda verdiğimiz rakamlardan da anlaşılacağı veçhile, bu büyük teşekkülün yaptığı masrafların ortalama olarak takriben % 13 ü Muvazenei Umumiye ve Muhasebei Umumiye Kanunu hükümlerine, Divanı Muhasebat murakabesine, Artırma ve Eksiltme kanunlarına uymak suretiyle huzurunuzda gelmekte buna mukabil takriben % 87 si mütedavil sermaye ile yapılmaktadır.

Mütedavil sermayeye ait kısmın şekli kontrolü Maliye ve Divanı Muhasebat uzmanları tarafından yapılmakta ve raporları Meclisin Sayıştay Komisyonuna sunulmaktadır.

Tekel Umum Müdürlüğünün 5 senelik bütçe ve mütedavil sermaye varidat ve masrafına ait mukayeseli tablo

(Satış kârı ve Savunma Vergisi bütçe varidatı kabul edildiğine göre)

Varidat :

Seneler	Bütçe varidatı		Döner sermaye varidatı		Yekûn	
		%		%		%
1948	194 423 404	57,71	142 449 106	42,29	336 872 510	100
1949	235 997 574	58,58	166 804 492	41,42	402 802 066	100 (14 aylık)
1950	210 412 202	58,13	151 549 583	41,87	361 961 785	100
1951	239 782 167	59,45	163 538 450	40,55	403 320 617	100
1952	262 025 691	58,95	182 396 905	41,05	444 422 596	100

[1] *Mehaz kitap :*

Tekel Umum Müdürlüğü hakkındaki mütalâalarımızı arz ederken, bu İdarenin (İnhisarlarda mallı ve idari reform) adında 1952 yılında neşrettiği kitaba işaret etmek isteriz. Çok esaslı mehazlara, görüş ve tecrübelerle istinat eden bu proje ve ekleri İnhisarlara verilmesi gereken veçheyi esaslı olarak tesbit etmiş bulunuyor.

Masraf :

Seneler	Bütçe		Döner sermaye		Yekûn	
	masrafları	%	masrafları	%		%
1948	32 528 362	18,43	143 958 934	81,57	176 487 296	100
1949	36 538 361	17,71	169 715 328	82,29	206 253 689	100 (14 aylık)
1950	30 149 993	16,33	154 449 085	83,67	184 599 078	100
1951	27 197 693	14,16	164 876 650	85,84	192 074 343	100
1952	27 493 586	12,96	184 652 425	87,04	212 146 011	100

Bilhassa yukarıki tablonun masraf kısmında görüldüğü veçhile 1952 senesinde Tekel Umum Müdürlüğüne yapılan 212 146 000 lira tutarındaki bütün masrafın % 87 si döner sermayeye ait olmasına mukabil mülhak bütçeye isabet eden ve Meclise sunulan kısmı ancak % 13 nispetindedir.

Yine aynı tablonun varidat kısmındaki rakamların tetkikinden anlaşıldığı üzere aynı sene içinde 444 422 596 liralık umumi gelirin % 59 unu teşkil eden 262 025 691 liralık kısmı mülhak bütçeye ait olması bakımından huzurunuzda gelmiştir.

Tekel İdaresi bir taraftan sını ve ticari faaliyetinin icabı olarak milyonlarca liralık muameleleri mütedavil sermaye kısmından oldukça serbest bir surette yapabilirken, diğer taraftan süpürge mübayaasında bütçe kayıtlarına tâbi bulunması, pek gayritabiî bir durum arz etmektedir.

Yüksek malûmları olduğu veçhile, mütedavil sermaye: İptidai madde ve malzeme mübayaaları ile işçilik, kira, nakliye, sigorta primi gibi işletme masraflarının tediyesinde kullanılan paralardır. Böyle olmakla beraber, idare bu paraları gerektiğçe tesisata yani yatırımlara kullanmak zorunda kalmaktadır.

Bu hususta bir fikir verebilmek üzere sabit kıymetler için bütçeden ve mütedavil sermayeden 1952 senesine kadar yapılan yatırımları göstermeyi faydalı mülâhaza etmekteyiz.

I - Bütçe :

2 691 135 —

1952 senesi	96 313 125
1951 »	93 621 990
	<u>2 691 135</u>

Artışın beyanı :

Emlâk	:	8 704 510
Makineler	:	1 953 265
Demirbaş eşya	:	272 626
Nakil vasıtaları	:	27 238
		<u>10 957 639</u>

1951 senesinde sabit kıymetlere alınan ve malların memlekete vürudunda sabit kıymetlere intikal ettirilmek üzere 1952 de sabit kıymetlerden çıkarılan

8 266 504

2 691 135

II - Mütedavil sermaye :

1952 senesi

10 355 019

453 098

1951 »

9 901 921

453 098

3 144 233

Tekel İşletmelerinin alması gereken şekil :

Demokrat Parti programının 51 nci maddesi, varidat temini gayesiyle, bizzat Devlet tarafından işletilmek suretiyle memlekette iş hacmini daraltan ,hayatı pahalılaştıran Tekel fabrikalarının elverişli şartlarla hususi teşebbüs ve sermayeye devrine taraftarlıktan bahsetmektedir.

Demokrat Parti Hükümetinin her iki programında da bu hususa işaret edilmiştir. Bu durum karşısında ve bugünkü şartlara göre Tekelin elinde kalması icabeden mevzularla hususi teşebbüse devredilmesi lâzımgelen işletmeleri nihai olarak tesbit etmek icabeder. Nitekim Tekelin hazırladığı (İnhisarlarda malî ve idari reform) adlı kitapta bu prensiplere göre birçok hazırlıklar yapılmıştır.

Hakikaten bugün için ne ilmî bakımdan ne de iktisadi ve idari tatbikat bakımından tütün ve alkolden maada, diğer maddelerden yani bira, çay, tuz, barutun inhisar dışına çıkarılmasında büyük mahzurlar olacağını zannetmemekteyiz.

Halen Tekel Umum Müdürlüğü eliyle İnhisara tâbi mevzular ve bunların hususi teşebbüse devri meselesi :

Türkiye vergi monopolüne halen tütünden ve alkolden maada bira, tuz, barut ve infilâk maddeleri, çay tâbidir. Bundan önce inhisara tâbi olan kahve, 1946 yılında ve kibrit 1952 yılında serbest bırakılmıştır. Bu işlerle meşgul olmak üzere Tekel Umum Müdürlüğüne bağlı 17 fabrika, 120 den fazla depo ve 500 e yakın satış ve tevzi merkezleri çalışmaktadır.

17 fabrikanın sayı ve nevileri şöyledir :

6 Sigara fabrikası

4 Rakı fabrikası

2 Bira fabrikası

1 Likör fabrikası

1 Kibrit fabrikası

1 Kutu fabrikası

1 Çay fabrikası

1 Çay paketleme atelyesi

2 Kereste fabrikası

Ayrıca :

13 Tütün işleme evi

305 Tütün depo ve bakım evi

10 Şarap kavı ve deneme evi ve doldurma evi

59 Tuzla

387 Yekün

Tekel mevzuları üzerinde düşünceler :

1954 yılında 250 milyon liraya baliğ olacağı tahmin edilen Tekel varidatının % 67,68 ini temin eden tütünün şimdiki gibi inhisarda kalması, yahut bazı memleketlerde olduğu gibi, bandrol usulüyle idare edilmesi meselesi üzerinde münakaşa edilebilirse de, memleketimizin hususiyeti mülâhaza edilir ve bu arada mahsulün istihsalinden başlayıp fabrikasyon, stokaj ve tevzi safhalarında Devletin yardım ve müdahalesi zarureti ve kaçakçılığı önleme hususunda alınması gereken tedbirlerin de birdenbire kaldırılmıyacağı göz önüne getirilirse, hususi teşebbüse terk kararının kolayca verilemeyeceği anlaşılır.

Alkolün de tamamen inhisar dışına çıkarılmasının sıhhi ve malî mahzurları olması dolayısıyla şimdilik rakı ve benzeri alkollerin hususi teşebbüse terkedilmesi mütalâa edilirse de suiistimale pek müsait olan rakının halkın sıhhatini koruma bakımından şimdilik Devlet elinde bırakılması teemmül edilebilir. Kaldı ki rakının hususi teşebbüse devri halinde bunun istilzam edeceği kifayetli bir kontrol bulmak da güç olacaktır.

Biranın tabiatıyla hususi teşebbüse devredilmesi lâzımdır.

Tuz, sanayide ve hayvancılıkta kullanılan bir madde olması itibariyle, malî ehemmiyetini kaybetmiş bulunmaktadır. Kaldı ki tuz istihsalı, memleketimizin birçok yerinde küçük, dağınık ve hattâ kapkaç işletmeye elverişlidir. Devlet işletmesi olması hasebiyle, Tekel Umum Müdürlüğü'nün her tuzla ile uğraşması imkân haricindedir ve bunun işletmesinde her hangi bir maksat da yoktur. Tuzun inhisar dışı bırakılması ise tuzu bulunan birçok bölgelerde hususi teşebbüse yeni iş sahaları açacaktır.

Barut ve infilâk maddelerinin istihsalı ve ithali uygun kayıtlara bağlı olduğu için Tekel Umum Müdürlüğü'nün ayrıca bunların satışı ile meşgul olmasına lüzum yoktur.

Çaya gelince; muayyen bir bölgeye muayyen seneler imtiyaz vermek yerine, çay işini bir kooperatife devretmek ve hariçten ithal edilen kısmının gümrükleri yükseltmek şekliyle çay işini düzenlemek daha iktisadî olur kanaatindeyiz.

Bu suretle; bira, tuz, barut infilâk maddeleriyle çay ve kibritin (1952 yılında serbest bırakılmıştır.) inhisar dışına alınmış olması ile hem hususi sektör yeni işgal mevzuları hem de devlet daha fazla gelir sağlamış olacaktır. Bu arada mevcut iki bira fabrikasının hususi teşebbüse devrine; inhisarı kaldırmak veya hususi teşebbüsle birlikte muhtelit bir şirket kurmak suretiyle biranın hususi teşebbüs elinde fiilî bir inhisar haline getirilmesinin önlenmesi yerinde olur.

Tekel Umum Müdürlüğü'nün hammaddesi ispirto olan bir kısım sanayii teşvik etmesi bakımından bazı fiyat discriminationlarına gitmesi düşünülebildiği gibi, inhisar dışı mevzulara taallük eden işletmelerin büsbütün elden çıkarılması için muktazî formalitelerin ikmal olunmasına kadar, elinde bulunan fakat çalıştırılmıyan veya tam kapasite ile çalıştırılmıyan bazı işletmelerin hususi teşebbüslere kiraya verilmesi yerinde olurdu. Nitekim şarap kavlarında bu işe tevessül edilmiş fakat sonra vazgeçilmiştir.

Tekel İdare ve işletmelerinin bugünkü iktisadî faaliyetleri rasyonel midir? :

Tekel İdare ve işletmelerinin faaliyetini, mubayaa, stok, imalât ve sürüm safhaları itibariyle tetkik edersek; tedarik keyfiyetinin müdahale mubayaaalarından terekkübetmesi mubayaa ve mubayaa fiyatının bir âmme işi şeklinde tecelli etmesinden dolayı, ticari icapların daha ziyade imalât ve satış işlerinde incelenmesi lâzımgelmektedir.

İşletme faaliyetleri :

İdare; işletme faaliyetlerini; mubayaa, stok, imalât, satış meselelerini tetkik ettirmek ve gereken or-

ganizasyonları yaptırmak için muhtelif zamanlarda yabancı uzmanlar getirmiş ve bunlardan faydalanmaya çalışmıştır. Halen de sipariş ve maliyet muhasebesi ile iştigal etmekte olan bir eenebi uzman kendine terfik olunan Türk elemanlarla çalışmaktadır.

Tekel işletmelerinin yüksek idarecilerinin de bu mesele ile yakından alâkadar olmalarına rağmen, idarede rasyonalizasyon matlup hızla tahakkuk edememektedir.

Başmüdürlükler, müdürlüklerle merkez arasındaki sipariş usullerinin, acentelerle tüccar ve müstehlikler arasındaki münasebetlerin ıslahı şüphesiz ki, inhisar maddelerinin istihlâklerini artırebilecektir. Nitekim idare de bunlardan bir kısmının ıslahı için hazırlıklara geçmiş bulunmaktadır. (1)

Satış ile alâkalı olan bir cihet de, propaganda ve reklâma verilen ehemmiyettir. İdarenin başındaki şahısların bu hususu çok takdir etmelerine rağmen, propaganda işlerine ayrılabilen tahsisatın azlığı iç ve dış memleketlere matlup reklâmın yapılmasına mâni olmaktadır. Halbuki bugün, eski zihniyetin aksine olarak, inhisar mevzularının da reklâma ihtiyacı olduğu anlaşılmaktadır. İdare İktisadi Devlet Teşekküllerine inkılâbedince, bu hususa daha fazla ehemmiyet verilebileceği gibi para da ayrılabilir, vâkıfane yapıldığı takdirde, iyi neticeler de alınabilecektir.

İmulât safhası :

Tekel Umum Müdürlüğünün çok modern işliyen fabrikalarına mukabil rasyonel olmıyan işletmeleri de vardır.

Maliyet muhasebesinin ve işletme bütçeleri esaslarının tatbik edilmesiyle sevk, idare ve murakabe hususları tekemmül edecektir.

İmalât mevzuunun nispi bir salâh kesbetmesine mukabil, mubayaa işleri, bilhassa mülhak bütçeli kısmın Divanı Muhasebat vizesine, artırma ve eksiltme kanununa tâbi olmasından dolayı, ağır gitmektedir. Bilhassa döviz sıkıntısından dolayı, idare ârzi dahi olsa çok güç bir duruma girmiş bulunuyor.

Tekel elinde bulunan işletmelerin iktisadi bir surette sevk, idare ve murakabeleri :

Tekel İdaresi ve işletmelerini mülhak bütçe mütedavi sermayenin tevli ettiği tezattan kurtarmak, ve elde kalan işletmeleri sınai ve ticari faaliyetleri bugünkü işletmeciliğin gerektirdiği esaslara bağlamak için işe bütçe bağımsızlığından başlamak icabeder. Bunun için çıkarılacak kanunla :

1. Tekel mevzuu dışında kalacak olanların (bira, tuz v. s.) hususi teşebbüse devri;
2. Memleketimiz hususiyetinden doğan sebeplerden ötürü henüz Tekel elinde kalması gereken işletmeleri bilhassa tütün ve alkolü iktisadi devlet teşekkülü haline getirmek lâzımdır.

Bunun için Tekel Umum Müdürlüğü adı geçen kitapla kanun tasarılarına kadar bütün hazırlıkları yapmış bulunuyor ki, raportörleriniz bunlara öteden beri taraftardır. Maliye Vekâletinin tasvibiyle bu reform süratle tahakkuk edebilir.

Bu suretle bugünkü İdare yerini;

1. Tütün Endüstrisi Kurumu;
2. Alkol Endüstrisi Kurumu;

adiyle iki iktisadi teşekküle verebilir.

[1] İdarenin 1954 yılı mülhakat teşkilâtı bütçe masrafları 10 188 500 lira tahmin edilmektedir.

Bugünkü idare şeklinin devamı :

Kanaatimizce İdarenin bugünkü şekli ile faaliyete devam etmesi işletmeciliğe menfi tesir etmekte ve daha fazla gelir sağlaması mümkün iken bundan mahrum kalmasını intacetmektedir.

Bugünkü idare şeklinin arzettiği mahzurlardan hellibaşlılarını kısaca arzetmekte fayda mülâhaza etmekteyiz :

1. Faaliyetin kısmen bütçe ve kısmen mütedavil sermayeden yapılması yüzünden ticari muhasebe usulünün tesisindeki zorluk;

2. Müessesenin; faaliyeti itibariyle ticari bir karaktere sahip olduğu halde mubayaa usullerinin 2490 sayılı Kanun şekli ve şartlarına tâbi olması;

3. Personel kadrolarının rasyonel bir çalışmayı sağlayacak şekilde ve seyyal bir esasa göre tanzim edilememesi;

4. Personelin daha verimli olmasını temin edici teşvik imkânlarının darlığı;

5. Katma bütçeli müessese olarak faaliyetinin icabettirdiği hususlarda Vekâletin ve Maliyenin murakabelerine bağlı olmak, suretiyle hareketleri tahdid edilmiş olması;

6. Yine faaliyetinin icabettirdiği birçok mevzuların kanuni kayıt ve şartlarla tahdid edilmiş olması, (İdare Meclisi kararıyla yapılabilecek birçok faaliyetlerin kanuni salâhiyete dayanılarak yapılması mecburiyeti gibi);

7. İşletmelerin muhtaç olduğu ve bütçenin ihzârı sırasında derpiş edilmeyen makine, tesisat tevsi ve tamirat gibi işlerin bütçeden temini zarureti ve bu gibi masraflar için bir amortisman fonu tesis edilememesinden mütevellit zorluklar.

Bu mahzurların bertaraf edilmemesi işletmelerinin produktivite ve rantabilitelerine tesir etmekte olduğunu, başta idare olduğu halde, bütün yerli ve yabancı uzmanlar teslim etmektedirler.

İdarenin iştiraki :

Tekel İdaresinin Ziraat Bankası ve İş Bankasıyla birlikte «Tütün Limitet Şirketi» adına bir iştiraki vardır. Şirket sermayesinin 1 100 000 lirası Tekel tarafından konmuş olup idarenin iştirak nispeti % 55 tir.

Türk Tütün Limitet Şirketinin idareye dört sene zarfında verdiği kâr hissesi ile tahsis edilen sermayeye nazaran randımanı :

Seneler	Kâr hissesi	Randıman
1949	59 424,19	% 5,40
1950	95 407,97	% 8,67
1951	38 216,35	% 3,47
1952	38 021,83	% 3,46

İdareye yeni bir şekil verilirken bu iştirak üzerinde durulmak gerekecektir.

KISIM : II

1954 yılı Bütçesi

Tekel Umum Müdürlüğü 1954 yılı Bütçesi, 20 016 115 lira (A - 1) ve 15 144 909 lira (A - 2) olmak üzere ceman 35 161 024 lira olarak teklif edilmiş bulunmaktadır.

Bu teklife göre; 1954 yılı Bütçesine; 1953 yılına nazaran, âdi masraflar kısmını ihtiva eden (A - 1) cetveline 1 300 938 ve yatırımlara tahsis olunan (A - 2) cetveline de 1 092 349 lira olmak üzere ceman 2 393 287 liralık fazla tahsisat konulmuş bulunmaktadır.

Bütçenin (A - 1) ve (A - 2) cetvellerinde 1953 Bütçesine nazaran yapılmış olan değişiklikler, aşağıdaki tablolarda toplu bir halde gösterilmiştir:

		<i>Eksilenler</i>	
		(A - 1) cetveli	
F.	M.	Tahsisatın nevi	Lira
202		Memur ve hizmetliler ücretleri:	
	22	Vilâyetler hizmetlileri ücreti	900
	23	Fabrikalar ve işletmeler hizmetlileri ücreti	21 420
204		Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri.	25 000
302		Vilâyetler büro masrafları:	
	10	Kırtasiye	10 000
	60	Isıtma	10 000
307		Yolluklar:	
	50	Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin yolluk ve masrafı	5 000
405		5190 sayılı Kanunun gerektirdiği koruma ve tahsil memurları hayvanları masrafları:	
	20	Memurlara verilecek hayvan yem bedeli	9 000
407		Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren masraflar.	
	50	Bina ve arazi vergileri	1 000
420		Tecrübe ıslah ve mücadele masrafları:	
	13	Teknik masraflar	17 000
450		Üniversite ve yüksek okullarda okutulan öğrencilere verilecek burslar.	14 563
			<u>113 883</u>

Fazlalıklar

(A - 1) Cetveli

F.	M.	Tahsisatın nev'i	Lira
202		Memur ve hizmetliler ücretleri :	
	11	Umum Müdürlük memurları ücreti	250 400
	12	Vilâyetler memurları ücreti	414 600
	13	Fabrikalar ve işletmeler memurları ücreti	93 000
	21	Umum Müdürlük hizmetlileri ücreti	22 320
203		Geçici hizmetliler ücreti :	
	11	Umum Müdürlük geçici hizmetliler ücreti	18 300
	12	Vilâyetler geçici hizmetliler ücreti	18 000
209		5434 sayılı Kanun gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler :	
	11	% 5 emekli ve %25 giriş kesenekleriyle artış farkları karşılığı	39 497
	12	% 1 Ek karşılığı	7 417
	13	Emekli ikramiyeleri karşılığı	160 000
	14	Sandık yönetim masrafları karşılığı	692
	15	Diğer ödemeler	85 995
218		Kasa tazminatı	225 000
301		Umum Müdürlük büro masrafları	
	30	Demirbaş	3 000
302		Vilâyetler büro masrafları	
	30	Demirbaş	5 000
304		Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları :	
	22	Vilâyetler tel ve başka muhabere ücretleri	10 000
307		Yolluklar :	
	20	Geçici görev yolluğu	20 000
308		4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları :	
	11	Umum Müdürlük	10 000
	13	Fabrikalar ve işletmeler	5 000
403		Temsil masrafları	2 500
405		5190 sayılı Kanunun gerektirdiği koruma ve tahsil memurları hayvanları masrafları :	
	10	Hayvan satınalma bedeli	2 000
417		5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenecek vergi ve resimler	3 000
452		Staj masrafları :	
	10	4489 sayılı Kanuna göre staj için eenebi memleketlere gönderileceklerin yollukları ile başka her çeşit masrafları	4 500
453		Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar :	
	10	Kurum ve derneklere katılma payı	1 000
476		Kurs masrafları :	
	30	Öğrenci bursları	13 600
			<hr/> <hr/>
			1 414 821

Eksilenler

(A - 2) CETVELİ

F.	M.	Tahsisatın nev'i	Lira
736		5113 sayılı Kanun gereğince satın alınacak veya yaptırılacak tütün bakım ve işleme evleri ve ambarları	43 000
741		4898 sayılı Kanun gereğince yeniden yaptırılacak fabrika, imal ve doldurma evleriyle mevcutlarının genişletilmesi masrafları	
	10	Fabrika, imal ve doldurma evleri	70 000
	30	Rize Çay Fabrikası	500 000
771		Şaraplık bağ yetiştireceklere 5089 sayılı Kanun gereğince yapılacak ikrazlar	50 000
			<hr/>
			663 000
			<hr/> <hr/>

Fazlalıklar

(A - 2) CETVELİ

701		Yapı onarımı :	
	11	Umum müdürlük	295 000
	13	Fabrikalar ve işletmeler	115 000
735		Bina, satınalma, yaptırma :	
	12	Vilâyetler	25 000
	13	Fabrikalar ve işletmeler	50 000
741		4898 sayılı Kanun gereğince yeniden yaptırılacak fabrika, imal ve doldurma evleriyle mevcutlarının genişletilmesi masrafları :	
	20	A. M. F. Firması bonoları	560 349
751		Satın alınacak makine, alât ve araçlar ve bunları kurma masrafları	348 000
752		Satın alınacak taşıtlar ve bunların komple motörleri	212 000
761		Çamaltı, Yavşan ve diğer tuzlalarda yaptırılacak yeni tesisler ve bunların genişletme masrafları	150 000
			<hr/>
			1 755 349
			<hr/> <hr/>

Bu tablolarda görülen artış ve eksilişlerin sebep ve mahiyetleri Bütçe Kanununun esbabı muhibesinde madde madde izah edilmiş bulunduğundan burada tekrar arzına lüzum görülmemiştir.

Ancak ;

1. Bütçe üzerinde yapılan tetkikat sırasında, D cetveline dâhil müteferrik müstahdemler kadrolarında ve ücretlerinde senelerden beri bir artış bulunmadığı ve bu yüzden bütün istikballerini idareye bağlamış olan birçok hizmetlilerin ve bu meyanda idarenin satışlarına ve dolayısıyla Hazine gelirine mühim tesiri olan kaçakçılığın önlenmesi hususundaki gayret ve faaliyetlerinin tezyit ve teşviki zaruri bulunan koruyucuların uzun müddet terfiden mahrum kaldıkları müşahade olunmuştur.

Pek çoğunun ücretleri 125 liradan aşağı olan bu elemanlardan hiç olmazsa bir kısmını birer parça terfih edebilmek ve bu suretle işlerine daha ziyade bağlanmalarını temin maksadiyle, aşağı-

da arzolanacağı veçhile temin olunacak 210 000 lira varidat fazlalığından 150 000 liranın hizmetlilere tahsisi ve bunun :

15 300 lirasının 202/21 Umum Müdürlük hizmetlileri ücreti

134 700 lirasının da 202/22 vilâyetler hizmetlileri ücreti

Tertiplerine ilâvesinin çok yerinde olacağı ve bundan dolayı da

209/11 % 5 emekli ve % 25 giriş kesenekleriyle artış farkları karşılığı tertibinin 8 250

209/12 % 1 ek karşılığı tertibinin de 1 500

lira artırılması icabedeceği mütalâa edilmiştir.

2. Yine tetkikat sırasında verilen malûmata göre, bütçenin hazırlanmasından sonra Çalışma Vekâletinin 26. XI. 1953 tarihli bir tebligatı üzerine İş Kanunu çevresine ithal edilmiş bulunan enstitüler ziraat işçilerine bu kanun hükümleri dairesinde yapılması icabeden ödemelerin karşılanabilmesi için bütçenin 420/11 işçi ücretleri tertibine (10 000) lira ilâvesi zaruri bulunmuştur.

3. Bütçenin varidat kısmında, kibritle satış kârlarının hesabı sırasında satışı tahmin olunan 70 000 sandık için 3'er lira hesabıyla 210 000 liranın hizmet ücreti olarak kârdan düşüldüğü görülmüştür ki idarenin bir kül olması hasebiyle böyle bir tenzile lüzum olmadığı mütalâa edilmiştir.

Bu miktarın varidata ilâvesi takdirinde, yukarıda 1 ve 2 nci maddelerde arzolan 169 750 liralık fazlalık karşılandığı gibi Hazine hissesi de belediyeler hissesinin tenzilinden sonra 38 237 lira artmış olacaktır.

Raporumuzu saygularımızla takdim ederiz.

Ankara Mebusu
Muhlis Ete

Antalya Mebusu
Akif Sarıoğlu

Bütçe Komisyonu Raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No : 1/696,

Karar No : 90

8 . II . 1954

Yüksek Reisliğe

Tekel Umum Müdürlüğü 1954 Yılı Bütçesi hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Reisliğe arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 30 . XI . 1953 tarihli ve 6/3300 sayılı tezkeresi ile gönderilen kanun lâiyhası komisyonumuza havale edilmiş olmakla Gümrük ve Tekel Vekili, Maliye Vekâleti Bütçe ve Malî Kontrol ve Tekel Umum müdürleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Umum Müdürlüğün 1954 Yılı Bütçesini komisyonumuz namına tetkik eden raportörlerimiz raporu incelendikten ve Umum Müdürlüğün faaliyetini ilgilendiren mevzular üzerinde sorulan sualler Hükümet tarafından cevaplandırıldıktan sonra bütçenin cetvellerinin tetkikına geçilmiştir.

Bütçenin masraf kısmını ihtiva eden (A/1) işaretli cetvel yekûnu geçen yıla nazaran (1 300 938) lira fazlasıyla (20 016 115) ve yatırımlara taallük eden (A/2) işaretli cetvel yekûnu ise (1 092 349) lira artış ile (15 144 909) lira olarak Hükümetçe teklif edilmiş olup fasıl ve maddelerdeki artış ve eksilişlerin mucip sebepleri Hükümet gerekçesinde arz ve izah edilmektedir.

Fasıl ve maddeler üzerinde komisyonumuzda yapılan incelemede raportörlerimizin raporlarında da belirtildiği üzere İş Kanunu çerçevesine ithal edilmiş bulunan enstitüler ziraat işçilerine bu kanun hükümleri dairesinde yapılması icabeden ödemelerin karşılanabilmesi için 420 nci (tecrübe, ıslah ve mücadele masrafları) faslının 11 nci (işçi ücretleri) maddesine (10 000), tekell mevzuları hakkında hariç memleketlerdeki neşriyatı takibedebilmek için 451 nci (yayın masrafları) faslının 10 ncu (satınalma ve abone) maddesine (5 000) ve 602 nci

işçi kurul ve sendikalarına yardım maddesine de (10 000) liranın ilâvesi komisyonumuzca kabul edilerek (A/1) işaretli cetvel yekûnu bu zamlarla birlikte (20 041 115) lira olarak ve (A/2) işaretli cetvel ise Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Umum Müdürlüğün vâridatını gösteren (B) işaretli cetvel yekûnu ise (294 017 707) lira olarak Hükümetçe tahmin ve teklif edilmiştir.

(169 245 130) lira olarak tesbit edilmiş olan Tekel varidatına yine raporda belirtildiği ve yapılan tetkikattan da anlaşıldığı üzere kibrit satış kârlarının hesap sırasında satışı tahmin olunan (70 000) sandık için üçer lira hesabıyla (210 000) liranın hizmet ücreti olarak kârdan düşüldüğü görülmüştür ki, İdarenin, bir kül olması hasebiyle böyle bir tenzile lüzum olmadığı bedihi bulunduğundan bu miktarın varidat cetvelinin birinci faslına ilâvesi suretiyle (B) işaretli cetvel yekûnu komisyonumuzca (294 227 707) lira olarak tesbit ve kabul edilmiştir.

Umum Müdürlüğün varidatını gösteren (B) işaretli cetvelin, gelecek senelerde tanzimi sırasında Tekel varidatı faslının muhtelif tekell maddelerinin temin ettiği kârların ayrı fasıllar halinde bütçede yer alması suretiyle tetkikatın kolaylaştırılması hususu komisyonumuzca temenniye şayan görülmüştür.

Lâiyhanın 1ve 2 nci maddeleri komisyonumuzca tesbit edilen rakamlar aksettirilmek suretiyle, 3, 4 ve 5 nci maddeler Hükümetin teklifi veçhile, 6 ve 7 nci maddeler değiştirilerek 8, 9, 10, 11 ve 12 nci maddeler Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Bu suretle yeniden hazırlanan Tekel Umum Müdürlüğü 1954 yılı Bütçe Kanunu lâiyhası,

ekleri bulunan cetvellerle birlikte, Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reislige sunulur.

Reis	Sözcü	Kâtip	Gümüşane	İstanbul	İzmir
Rize	Sivas	Siird	<i>K. Yörükoğlu</i>	<i>S. Oran</i>	<i>T. Gürerk</i>
<i>İ. Akçal</i>	<i>H. İmre</i>	<i>B. Erden</i>	Kırklareli	Konya	Konya
			<i>Ş. Bakay</i>	<i>R. Birand</i>	<i>M. A. Ülgen</i>
			Malatya	Ordu	Rize
			Muhalifim	<i>R. Aksoy</i>	<i>O. Kavrakoğlu</i>
			<i>M. S. Eti</i>		
Aatalya	Çanakkale	Giresun		Seyhan	
<i>A. Sarıoğlu</i>	<i>K. Akmanlar</i>	<i>M. Şener</i>		<i>S. Barı</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Tekel Umum Müdürlüğü 1954 yılı Bütçe kanunu lâyihası

MADDE 1. — Tekel Umum Müdürlüğü 1954 Bütçe yılı yatırımlar dışında kalan masrafları için bağlı (A/1) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (20 016 115) ve yatırımlar masrafları için de bağlı (A/2) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (15 144 909) lira tahsisat verilmiştir.

MADDE 2. — Tekel Umum Müdürlüğü 1954 Bütçe yılı varidatı ilişik (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (294 017 707) lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3. — Tekel Umum Müdürlüğünün 30 . VI . 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanununun 19 neu maddesine giren hizmetliler kadroları, bağlı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir. 1953 Bütçe yılında (D) işaretli cetveldeki hizmetli kadrolarında vâkı ücret değişiklikleri dolayısıyla 1952 yılına nazaran almakta oldukları ücretleri azalmış olanlara aradaki farkların ödenmesine 1954 Bütçe yılında da devam olunur.

3656 sayılı Kanununun 9 neu maddesi gereğince muvakkat mahiyetteki hizmetler için İera Vekilleri Heyeti kararıyla kadro alınabilecek tertipler bağlı (E) işaretli cetvelde gösterilmiştir. Bu kadrolar ertesi yıl bütçe kanunu lâyihasıyla birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Bunların eldeki kadrolara ek olmaması şarttır.

MADDE 4. — 26 . V . 1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununun 29 neu maddesi gereğince :

A) Varidat nevelerinden her birinin dayandığı hükümleri gösteren (C) cetveli,

B) gelecek yıllara geçici taahhütlere girişmeye yetki veren kanunları gösteren (G) cetveli, bu kanuna bağlıdır.

MADDE 5. — Tekel varidatının hususi hükümlerine göre tarh ve tahsiline 1954 Bütçe yılında da devam olunur.

MADDE 6. — Geçen yıl borçları faslındaki tahsisat üstünde çıkan ve 1953 yılı Bütçesinin ait olduğu tertibinde karşılığı bulunan borçlar ilgili oldukları hizmet fasıllarından bu fasla Ma-

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Tekel Umum Müdürlüğü 1954 yılı Bütçe Kanunu lâyihası

MADD 1. — Tekel Umum Müdürlüğü 1954 Bütçe yılı yatırımları dışında kalan masrafları için bağlı (A/1) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (20 041 115) ve yatırım masrafları için de bağlı (A/2) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (15 144 909) lira tahsisat verilmiştir.

MADDE 2. — Tekel Umum Müdürlülü 1954 Bütçe yılı varidatı ilişik (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (294 227 707) lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Geçen yıl borçları faslındaki tahsisat üstünde çıkan ve 1953 yılı Bütçesinin ait olduğu tertibinde karşılığı bulunan borçlar ilgili oldukları hizmet fasıllarından bu

Hü.

B. K.

liye Vekâletince aktarılabak tahsisatlardan ödenir.

1928 - 1952 Bütçe yıllarına ait olup da Muhasebei Umumiye Kanununun 93 ncü maddesine göre zaman aşımına uğramamış ve karşılıkları yılları bütçelerinde bulunan borçlar 1954 yılı Bütçesinin ilgili hizmet tertiplerinden veya 3 - 6 ncı kısım fasıllariyle yatırım fasılları artıklarından eski yıllar borçları fasıllarına Maliye Vekâletince aktarılabak tahsisatlardan ödenir.

MADDE 7. — Fevkalâde hallerin devamı müddetince Tekel Umum Müdürlüğünün fabrika, tuzla, işleme evleri gibi iş yerlerinde toplu olarak çalıştırılan işçilere, hizmetlilere (bu iş yerlerinde çalışan memurlar dâhil) masrafları döner sermayeden ödenmek üzere, çalıştıkları günlerde günde bir defa ve bir kab yemek ve ekmek veya (işçi adedi pişirme masrafını karşılamıyacak kadar az olan yerlerde) yemek ve ekmek bedelinin tekabül ettiği miktar yemek bedeli verilebilir.

MADDE 8. — Masraf fasıllarından yapılacak sarfiyata ait formül, bağı (R) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 9. — 20. V. 1946 tarihli ve 4896 sayılı Kanuna bağı cetvelde yazılı kadrolardan, bağı (L) işaretli cetvelde gösterilenler 1954 Bütçe yılında kullanılamaz.

MADDE 10. — İntifai Tekel İdaresine ait olup Hazine namına tapuya bağlanmış veya henüz tescil muameleleri ikmal edilmemiş bulunan gayrimenkullerin umum müdürlük namına yapılacak intikal ve tescil muameleleri her türlü harç ve resimden istisna edilmiştir.

MADDE 11. — Bu kanun 1 Mart 1954 tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 12. — Bu kanunun hükümlerini ieraya Maliye ve Gümrük ve Tekel vekilleri memurdur.

Başvekil
A. Menderes
Adalet Vekili
O. Ş. Çiçekdağ

Devlet Vekili
C. Yardımcı
Millî Savunma Vekili
K. Yılmaz

fasla Maliye Vekâletince aktarılabak tahsisatlardan ödenir.

1928 - 1952 Bütçe yıllarına ait olup da Muhasebei Umumiye Kanununun 93 ncü maddesine göre zaman aşımına uğramamış ve karşılıkları yılları bütçelerinde bulunan borçlar 1954 yılı Bütçesinin ilgili hizmet tertiplerinden veya 3 - 6 ncı kısım fasıllariyle yatırım fasılları bakiyelerinden eski yıllar borçları fasıllarına Maliye Vekâletince aktarılabak tahsisatlardan ödenir.

MADDE 7. — Tekel Umum Müdürlüğünün fabrika, tuzla, işletme evleri gibi iş yerlerinde toplu olarak çalıştırılan işçilere hizmetlilere (bu iş yerlerinde çalışan memurlar dâhil) masrafları döner sermayeden ödenmek üzere, çalıştıkları günlerde günde bir defa ve bir kap yemek ve ekmek veya (işçi adedi pişirmek masrafını karşılamıyacak kadar az olan yerlerde) yemek ve ekmek bedelinin tekaül ettiği miktar yemek bedeli verilebilir.

MADDE 8. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Aynıyle kabul edilmiştir.

İİü.

B. K.

İçişleri Vekili
ve Dışişleri Vekili V.

E. Menderes

Maliye Vekili

H. Polatkan

Bayındırlık Vekili

K. Zeytinoğlu

Sa. ve So. Y. Vekili

Dr. E. H. Üstündağ

Tarım Vekili

N. Ökmen

Çalışma Vekili

H. Erkmen

Dışişleri Vekili

Millî Eğitim Vekili

R. S. Burçak

Eko. ve Ticaret Vekili

F. Çelikbaş

G. ve Tekel Vekili

E. Kalafat

Ulaştırma Vekili

Y. Üresin

İşletmeler Vekili

S. Yırcalı

A/1 - CETVELİ

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953	1954 yılı için	
			Yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonce kabul edilen Lira
<i>İkinci kısım - Personel masrafları</i>					
I - Ücretler					
202		Memur ve hizmetliler ücretleri			
	11	Umum Müdürlük memurları ücreti	2 349 600	2 600 000	2 600 000
	12	Vilâyetler memurları ücreti	6 085 400	6 500 000	6 500 000
	13	Fabrika ve işletmeler memur, ücreti	2 400 000	2 493 000	2 493 000
	21	Umum Müdürlük hizmetlileri ücreti	601 680	624 000	624 000
	22	Vilâyetler hizmetlileri ücreti	2 056 800	2 055 900	2 055 900
	23	Fabrikalar ve işletmeler hizmetlileri ücreti	193 920	172 500	172 500
		Fasıl yekûnu	13 687 400	14 445 400	14 445 400
203		Geçici hizmetliler ücreti			
	11	Umum Müdürlük geçici hizmetliler ücreti	73 800	92 100	92 100
	12	Vilâyetler geçici hizmetliler ücreti	3 600	21 600	21 600
	13	Fabrikalar ve işletmeler geçici hizmetliler ücreti	6 300	6 300	6 300
		Fasıl yekûnu	83 700	120 000	120 000
204		Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri	50 000	25 000	25 000
II - Başka haklar					
206		4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar			
	11	Umum Müdürlük memurları çocuk zammı	60 000	60 000	60 000
	12	Vilâyetler memurları çocuk zammı	450 000	450 000	450 000

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953	1954 yılı için	
			Yılı tahsisatı	Hükümetçe istenen	Komisyonea kabul edilen
			Lira	Lira	Lira
	13	Fabrikalar ve işletmeler memurları çocuk zammı	95 000	95 000	95 000
	21	Umum Müdürlük memurları doğum yardımı	5 000	5 000	5 000
	22	Vilâyetler memurları doğum yardımı	47 000	47 000	47 000
	23	Fabrikalar ve işletmeler memurları doğum yardımı	10 000	10 000	10 000
	31	Umum Müdürlük memurları ölüm yardımı	3 000	3 000	3 000
	32	Vilâyetler memurları ölüm yardımı	12 000	12 000	12 000
	33	Fabrikalar ve işletmeler memurları ölüm yardımı	3 000	3 000	3 000
	40	Yakacak zammı	15 000	15 000	15 000
Fasıl yekûnu			700 000	700 000	700 000
207		Yabancı dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı	4 500	4 500	4 500
209		5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler			
	11	% 5 emekli ve % 25 giriş kesenekleriyle artış farkları karşılığı	755 000	794 497	794 497
	12	% 1 ek karşılığı	137 037	144 454	144 454
	13	Emekli ikramiyeleri karşılığı	340 000	500 000	500 000
	14	Sandık yönetim masrafları karşılığı	53 970	54 862	54 662
	15	Diğer ödemeler	64 005	150 000	150 000
Fasıl yekûnu			1 350 012	1 643 613	1 643 613
210		Temsil tahsisatı	2 100	2 100	2 100
218		4896 sayılı Kanun gereğince ödenecek kasa tazminatı	255 000	480 000	480 000
İkinci kısım yekûnu			16 132 712	17 420 613	17 420 613

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953	1954 yılı için	
			Yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
<i>Üçüncü kısım - Yönetim masrafları</i>					
301		Umum Müdürlük büro masrafları			
	10	Kırtasiye	13 500	13 500	13 500
	20	Döşeme	2 000	2 000	2 000
	30	Demirbaş	7 000	10 000	10 000
	40	Öteberi masrafları	15 000	15 000	15 000
	50	Aydınlatma	15 000	15 000	15 000
	60	Isıtma	20 000	20 000	20 000
		Fasıl yekûnu	72 500	75 500	75 500
302		Vilâyetler büro masrafları			
	10	Kırtasiye	80 000	70 000	70 000
	20	Döşeme	10 000	10 000	10 000
	30	Demirbaş	20 000	25 000	25 000
	40	Öteberi masrafları	40 000	40 000	40 000
	50	Aydınlatma	35 000	35 000	35 000
	60	Isıtma	120 000	110 000	110 000
		Fasıl yekûnu	305 000	290 000	290 000
303		Basılı kâğıt ve defterler	90 000	90 000	90 000
304		Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları			
	11	Umum Müdürlük posta ve telgraf ücreti	25 000	25 000	25 000
	12	Vilâyetler posta ve telgraf ücreti	200 000	200 00	200 000
	21	Umum Müdürlük telefon ve başka muh. mas.	45 000	45 000	45 000
	22	Vilâyetler tel. ve başka muh. üc. mas.	40 000	50 000	50 000
		Fasıl yekûnu	310 000	320 000	320 000

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953	1954 yılı için	
			Yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
305		Kira bedeli			
	11	Merkez	1	1	1
	12	Vilâyetler	17 000	17 000	17 000
		Fasıl yekûnu	17 001	17 001	17 001
306		Giyecekler	125 000	125 000	125 000
307		Yolluklar			
	10	Sürekli görev yolluğu	50 000	50 000	50 000
	20	Geçici görev yolluğu	300 000	320 000	320 000
	30	Müfettişler yolluğu	120 000	120 000	120 000
	40	Ecnebi memleketler yolluğu	50 000	50 000	50 000
	50	Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin yolluk ve mas.	10 000	5 000	5 000
		Fasıl yekûnu	530 000	545 000	545 000
308		4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları			
	11	Umum Müdürlük	15 000	25 000	25 000
	12	Vilâyetler	45 000	45 000	45 000
	13	Fabrikalar ve işletmeler	15 000	20 000	20 000
		Fasıl yekûnu	75 000	90 000	90 000
		Üçüncü kısım yekûnu	1 524 501	1 552 501	1 552 501
<i>Dördüncü kısım - Daire hizmetleri</i>					
403		Temsil masrafları	5 000	7 500	7 500
405		5190 sayılı Kanunun gerektirdiği koruma ve tahsil memurları hayvanları masrafları			
	10	Hayvan satınalma bedeli	1 000	3 000	3 000
	20	Memurlara verilecek hayvan yem bedeli	90 000	81 000	81 000
		Fasıl yekûnu	91 000	84 000	84 000

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953	1954 yılı için	
			Yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyona kabul edilen Lira
407		Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren masraflar			
	20	Nispeti kanunla belirtilmiş kesenek ve ikramiyeler	500	500	500
	30	Geri verilecek paralar	9 000	9 000	9 000
	40	Mahkeme harçları	60 000	60 000	60 000
	50	Bina ve Arazi Vergileri	3 000	2 000	2 000
	60	Kaçığın meni ve takibine dair olan 1918 sayılı Kanun ve ekleri gereğince yapılacak ödemeler	15 000	15 000	15 000
		Fasıl yekûnu	87 500	86 500	86 500
417		5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenecek vergi ve resimler	12 000	15 000	15 000
419		Mahkeme masrafları	40 000	40 000	40 000
420		Tecrübe, ıslah ve mücadele masrafları			
	11	İşçi ücretleri	140 000	140 000	150 000
	12	Yönetim masrafları	18 000	18 000	18 000
	13	Teknik masraflar	72 000	55 000	55 000
	14	Fidelik müsabakaları	2 500	2 500	2 500
	15	Bağ yardımı	1	1	1
	16	Mücadele masrafları	20 000	20 000	20 000
		Fasıl yekûnu	252 501	235 501	245 501
421		Kaçığı takip ve önleme masrafları			
	11	Tütün ekimi yazma masrafları	100 000	100 000	100 000
	12	Kaçak eşya muhafaza ve taşıma masrafları	15 000	15 000	15 000
	13	Kaçakla mücadele masrafları	10 000	10 000	10 000
		Fasıl yekûnu	125 000	125 000	125 000
450		Üniversite ve yüksek okullarda okutulan öğrencilere verilecek burslar	16 563	2 000	2 000

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953	1954 yılı için	
			Yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
451		Yayın masrafları			
	10	Satınalma ve abone	10 000	10 000	15 000
	20	Başka her çeşit masraflar	10 000	10 000	10 000
		Fasıl yekûnu	20 000	20 000	25 000
452		Staj masrafları			
	10	4489 sayılı Kanuna göre staj için ecnebi memleketlere gönderileceklerin yollukları ile başka her çeşit masrafları	0	4 500	4 500
	20	Teknik yardımdan faydalanılarak ecnebi memleketlere gönderileceklerin yolluk ve masrafları	8 000	8 000	8 000
		Fasıl yekûnu	8 000	12 500	12 500
453		Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar			
	10	Kurum ve derneklere katılma payı	5 000	6 000	6 000
	20	Kongre ve konferanslara iştirak edeceklerin yolluk ve masrafları	10 000	10 000	10 000
		Fasıl yekûnu	15 000	16 000	16 000
459		Spor masrafları	1 000	1 000	1 000
476		Kurs masrafları			
	10	Kurs umumi masrafları	1 000	1 000	1 000
	20	Öğrenci bursları	32 400	46 000	46 000
		Fasıl yekûnu	33 400	47 000	47 000
		Dördüncü kısım yekûnu	706 964	692 001	707 001

Beşinci kısım - Borçlar

501	Geçen yıl borçları	40 000	40 000	40 000
------------	---------------------------	---------------	---------------	---------------

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953	1954 yılı için	
			Yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonce kabul edilen Lira
502		Eski yıllar borçları			
	10	1949 - 1952 yılları borçları	45 000	45 000	45 000
	20	1928 - 1948 » »	5 000	5 000	5 000
		Fasıl yekûnu	50 000	50 000	50 000
505		Hükme bağlı borçlar	150 000	150 000	150 000
		Beşinci kısım yekûnu	240 000	240 000	240 000
<i>Altıncı kısım - Yardımlar</i>					
602		İşçi kurul ve sendikalarına yardım	10 000	10 000	20 000
604		Çeşitli hayır kurumlarına yardım	1 000	1 000	1 000
605		4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu gereğince şarapçılara verilecek primler ve yapılacak başka ödemeler	100 000	100 000	100 000
		Altıncı kısım yekûnu	111 000	111 000	121 000
KISIMLAR YEKÛNU					
		İkinci kısım yekûnu	16 132 712	17 420 613	17 420 613
		Üçüncü kısım yekûnu	1 524 501	1 552 501	1 552 501
		Dördüncü kısım yekûnu	706 964	692 001	707 001
		Beşinci kısım yekûnu	240 000	240 000	240 000
		Altıncı kısım yekûnu	111 000	111 000	121 000
		UMUMİ YEKÛN	18 715 177	20 016 115	20 041 115

A/2 - CETVELİ

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953	1954 yılı için	
			Yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonca kabul edilen Lira
Yatırımlar					
I - Onarmalar					
701		Yapı onarımı			
	11	Umum Müdürlük	15 000	310 000	310 000
	12	Vilâyetler	150 000	150 000	150 000
	13	Fabrikalar ve işletmeler	175 000	290 000	290 000
		Fasıl yekûnu	340 000	750 000	750 000
II - Satınalma, yapı, tesis ve sermaye tahsisleri					
735		Bina satınalma, yaptırma			
	12	Vilâyetler	810 000	835 000	835 000
	13	Fabrikalar ve işletmeler	200 000	250 000	250 000
		Fasıl yekûnu	1 010 000	1 085 000	1 085 000
736		5113 sayılı Kanun gereğince satın alınacak veya yaptırılacak tütün bakım ve işleme evleri ve ambarları	4 543 000	4 500 000	4 500 000
741		4898 sayılı Kanun gereğince yeniden yaptırılacak fabrika imal ve doldurma evleriyle mevcutlarının genişletilmesi masrafları			
	10	Fabrika, imal ve doldurma evleri	2 510 000	2 440 000	2 440 000
	20	A. M. F. firması bonoları	1	560 350	560 350
	30	Rize Çay Fabrikası	2 500 000	2 000 000	2 000 000
		Fasıl yekûnu	5 010 001	5 000 350	5 000 350
751		Satın alınacak makine, alet ve araçlar ve bunları kurma masrafları	1 102 000	1 450 000	1 450 000

F.	M.	Tahsisatın nev'i	1953	1954 yılı için	
			Yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe istenen Lira	Komisyonce kabul edilen Lira
752		Satılacak taşıtlar ve bunların komple motörleri	63 000	275 000	275 000
761		Çamaltı, Yavşan ve diğer tuzalarda yaptırılacak yeni tesisler ve bunların genişletme masrafları	1 250 000	1 400 000	1 400 000
762		5433 sayılı Kanun gereğince ödenecek Rize Çay Fabrikası taksiti	624 559	624 559	624 559
771		Şaraplık Bağ Yetiştireceklere 5089 sayılı Kanun gereğince yapılacak ikrazlar	110 000	60 000	60 000
Yatırımlar yekûnu			14 052 560	15 144 909	15 144 909

B - CETVELİ

F.	M.	Varidatın nev'i	1953	1954 yılı için	
			Yılı tahminleri Lira	Hükümetçe tahmin edilen Lira	Komisyonce tahmin edilen Lira
1		Satış kârları (Tekel varidatı)	158 816 700	169 245 130	169 455 130
2		Çeşitli varidat (resimler)	900 000	1 050 000	1 050 000
3		Para cezaları	250 000	200 000	200 000
4		Çeşitli hasılat	450 000	450 000	450 000
5		Geri alma	100 000	100 000	100 000
6		Destekleme alımları hizmet ücreti	750 000	250 000	250 000
7		Tütün, İçki, Tuz Müdafaa Vergisi	110 371 930	122 722 577	122 722 577
YEKÜN			271 638 630	294 017 707	294 227 707

E - CETVELİ

F.	M.	
203	11,12,13,	Geçici hizmetliler ücreti
204		Enebi uzman ve hizmetli- lerle bunlara yardımcı perso- nelin ücretleri

C - CETVELİ

Vergilerin, resimlerin ve başka varidatın
dayanakları

Nev'i	Tarihi	Numarası	Ö Z E T İ
			<i>Tütün</i>
Kanun	30 . 5 . 1934	2460	Tütün ve müskirattan alınacak Müdafaa Vergisi hakkında
»	25 . 6 . 1938	3437	Tütün ve Tütün İnhisarı Kanunu
»	27 . 5 . 1940	3828	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bâzı vergi ve resimlere zam icrasına ve bâzı maddelerin mükellefiyet mevzuuna alınmasına dair Kanununun 12 nci maddesi
»	31 . 5 . 1941	4040	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bâzı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 numaralı Kanuna ek kanununun 27 nci maddesi
»	30 . 5 . 1942	4226	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bâzı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 ve 4040 numaralı kanunların bâzı hükümlerinin değiştirilmesine ve bâzı vergi ve resimlere yeniden zam icrasına dair Kanununun 7 nci maddesi
»	25 . 5 . 1943	4415	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bâzı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4226 sayılı kanunlarla Tapu Harçları hakkındaki 1451 sayılı Kanununun bâzı hükümlerinin değiştirilmesine dair
»	14 . 6 . 1943	4437	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bâzı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040 ve 4226 sayılı kanunlara ek Kanun
»	4 . 4 . 1945	4708	Tütün ve müskirattan alınacak Müdafaa Vergisi hakkındaki Kanunu değiştiren Kanun
»	9 . 8 . 1951	5823	Tütün ve müskirattan alınacak Müdafaa Vergisi hakkındaki 2460 sayılı Kanunda değişiklik yapılması ve bu kanunu tâdil eden bâzı hükümlerin kaldırılması hakkında kanun.

Vergilerin, resimlerin ve başka varidatın dayanakları

Ö Z E T İ

Nev'i	Tarihi	Numarası	
Kanun	29 . 2 . 1952	5887	3437 sayılı Kanunun harçlara ait hükümlerinin 126 nci madde ile ilgası
Kararname	4 . 1 . 1940	2/12537	Tütün ve Tütün İnhisarı Kanununun tatbik suretini gösteren nizamname.
»	17 . 9 . 1941	2/16540	4040 sayılı Kanunun 27 nci maddesi mucibince asker sigaraları II. Talimatname
»	10 . 6 . 1944	3/962	Nizamnamenin 37 nci maddesinin değiştirildiğine dair
»	8 . 1 . 1948	3/6830	Tütün ve Tütün İnhisarı Tüzüğü'nün 2 nci maddesinin 1 nci fıkrasının değiştirilmesi hakkında Karar
<i>Tuz</i>			
Kanun	23 . 12 . 1936	3078	Tuz Kanunu
»	31 . 5 . 1941	4040	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bâzı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 numaralı Kanuna ek kanunun 27 nci maddesi
»	25 . 5 . 1943	4415	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bâzı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4226 sayılı kanunlarla Tapu Harçları hakkındaki 1451 sayılı Kanunun bâzı hükümlerinin değiştirilmesine dair
»	14 . 6 . 1943	4437	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bâzı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040 ve 4226 sayılı kanunlara ek Kanun
»	22 . 2 . 1952	5881	Tuz kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir madde eklenmesi hakkında
Tüzük	22 . 12 . 1952	3/15890	Hususi müteşebbisler tarafından işletilecek tuzlar hakkında tüzük
<i>İspirto ve ispirotolu içkiler</i>			
Kanun	30 . 5 . 1934	2460	Tütün ve müskirattan alınacak Müdafaa Vergisi hakkında
»	27 . 5 . 1940	3828	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bâzı vergi ve resimlere zam icrasına ve bâzı maddelerin mükellefiyet mevzuuna alınmasına dair Kanunun 12 nci maddesi
»	31 . 5 . 1941	4040	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bâzı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 numaralı Kanuna ek kanunun 27 nci maddesi
»	30 . 5 . 1942	4226	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bâzı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 ve 4040 numaralı kanunların bâzı hükümlerinin değiştirilmesine ve bâzı vergi ve resimlere yeniden zam icrasına dair kanunun 7 nci maddesi
»	12 . 6 . 1942	4250	İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu

Vergilerin, resimlerin ve başka varidatın dayanakları

Ö Z E T İ

Nev'i	Tarihi	Numarası	
Kanun	25 . 5 . 1943	4415	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bâzı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4226 sayılı kanunlarla Tapu Harçları hakkındaki 1451 sayılı Kanunun bâzı hükümlerinin değiştirilmesine dair
»	14 . 6 . 1943	4437	Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bâzı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828, 4040 ve 4226 sayılı kanunlara ek kanun
»	9 . 9 . 1944	4658	İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı hakkındaki 4250 sayılı Kanunun 21 nci maddesinin değiştirildiğine dair
»	4 . 4 . 1945	4708	Tütün ve müskirattan alınacak Müdafaa Vergisi hakkındaki Kanunu değiştiren Kanun
»	9 . 7 . 1948	5237	4250 sayılı Kanunun 43 ncu maddesinin özel idare hissesine ait hükmü 5166 sayılı Kanunun 6 nci maddesiyle kaldırılmış ve 5237 sayılı Kanunun 3 ncu maddesiyle % 5 Belediye Resmi olarak yenden vaz'edilmiştir.
»	14 . 12 . 1949	5451	4250 sayılı Kanunun bâzı maddeleriyle aynı kanunun 4656 sayılı Kanunla değiştirilen 21 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun.
»	14 . 12 . 1949	5451	4658 sayılı Kanun 5451 sayılı Kanunun 5 nci maddesiyle kaldırılmıştır.
»	9 . 8 . 1951	5823	Tütün ve müskirattan alınacak Müdafaa Vergisi hakkındaki 2460 sayılı Kanunda değişiklik yapılması ve bu kanunu tadil eden bâzı hükümlerin kaldırılması hakkında kanun.
Kararname	1 . 8 . 1942	2/18435	İnhisarlar İdaresinin 12 . VII . 1942 tarihinden itibaren inhisar dışında olarak buz, gazoz, soda, malt hulâsası, asid karbonik ve kolonya yapıp satmasına izin verildiği hakkında Kararname
»	15 . 8 . 1942	2/18617	4250 sayılı Kanunun 10 ve 20 nci maddelerine göre dış memleketlerden getirilen ispirotolu ıtriyat ile tababette ve sanayide kullanılan ispirotolu maddelerden ve yurda sokulan ispirotolu ve ispirotolu içkilerden alınacak inhisar resmi miktarının tâyini ve yurt içinde satılan inhisar altındaki ispirotolu ve ispirotolu içkilerden alınacak İnhisar Resminin asgari ve âzami hadlerinin tesbiti hakkında Kararname
»	16 . 1 . 1943	2/19329	Bir kısım sıhhi müesseselerle eczahanelere verilecek ispirotoların fiyatı hakkında kararname
»	15 . 5 . 1952	3/15076	Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumuna satılacak ispirotoların maliyet bedeline 10 kuruş İnhisar Resmi ilâvesiyle satılacağına dair (Resmi Gazete 8161)

Vergilerin, resimlerin ve başka varidatın
dayanakları

Ö Z E T İ

Nev'i	Tarihi	Numarası	
<i>Barut ve patlayıcı maddeler, silâh ve teferruatı</i>			
Kanun	21. 1 . 1943	4374	Barut ve patlayıcı maddeler, silâh ve teferruatı inhisarı hakkında Kanun
»	29. 2 . 1952	5887	4374 sayılı Kanunun harçlara ait hükümlerinin ilgası
Kararname	24. 6 . 1943	2/20244	Barut maddelerine ait yeni satış fiyatları
»	11. 3 . 1953	4/380	Rövelver ve tabanca fişeklerine ait İnhisar Resminin âzami haddinin 50 kuruşa çıkarılması Not : 15 Ağustos 1953 tarihinde meriyete giren 6136 sayılı Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar hakkındaki Kanunun 2 nci maddesinde, 4374 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (D) bendi hükmü mahfuz kalmak üzere, ateşli silâhlarla bunlara ait mermilerin ve 4 ncü maddede imali menolunan bıçakların memlekete sokulması yasak edilmiştir.
<i>Kahve ve çay</i>			
Kanun	25. 5 . 1942	4223	Kahve ve Çay İnhisarı Kanunu
»	14. 9 . 1946	4950	Kahvenin tekel konusundan çıkarılması hakkında kanun
Kararname	25. 8 . 1942	2/18662	4223 sayılı Kanunla inhisar altına alınan kahve ve çaylardan alınacak asgari ve âzami İnhisar Resmi hakkında Kararname
»	29. 4 . 1943	2/19827	Kahve ve çaydan alınacak İnhisar Resmi hakkında
»	20. 5 . 1949	3/9357	Çayın beher kilosundan alınacak Tekel Resminin en az 300, en çok 1 500 kuruş olarak tesbiti hakkında Kararname
Karar (tefsir)	24. 4 . 1952	1796	4223 sayılı Kanunun muvakkat 2 nci maddesinin (B) bendinin yorumuna mahal bulunmadığına dair.
<i>Kibrit ve çakmak taşı</i>			
Kanun	29. 12 . 1945	4816	Kibrit ve çakmağın Tekel imtiyazına ilişkin sürenin uzatılması hakkındaki 4556 sayılı Kanuna ek Kanun
»	27. 5 . 1946	4897	Kibrit ve çakmağın Tekel İdaresine geçimi ve İşletme İdaresinin Tekel Genel Müdürlüğüne devri hakkında Kanun
»	10. 2 . 1949	5321	Suni çakmak ve çakmak taşının tekel konusundan çıkarılmasına ve bu maddelerin Gümrük Resimlerinde değişiklik yapılmasına dair Kanun
»	30. 1 . 1952	5865	Kibritin tekelden çıkarılmasına ve İstihlak Vergisine tâbi tutulmasına dair Kanun

G - CETVELİ

Kanun
No.

- 1050 Muhasebei Umumiye Kanununun 50 ve 52 nci maddelerinde gösterilen hizmetler.
4898 Tekel Umum Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında.
5113 Tekel Umum Müdürlüğüne yaptırılacak tütün bakım ve işleme evleri için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında.

L - CETVELİ

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
2	Tetkik ve Murakabe Heyeti Reisi	1	750		doktor	3	400
3	Tetkik ve Murakabe Heyeti Âzası	3	625	7	Raportör, kısım âmiri, fen memuru, eksper, harmancı, doktor, dışçı	4	350
2	Uzman müşavir	2	750	8	Raportör, kısım âmiri, fen memuru, eksper, harmancı, doktor, dışçı	7	300
	Kimyager, satış mütehassısı, başharmancı	4	550	7	Mesul muhasip, müdür, âmir veznedar, şube ve servis âmiri	1	350
4	Müfettiş (Baş)	2	550	8	Mesul muhasip, müdür, âmir, veznedar, şube ve servis âmiri	4	300
5	»	1	475	9	Memur, muhasip, muhasip - veznedar, veznedar	26	250
7	»	1	350	10	Memur, muhasip, muhasip - veznedar, veznedar	37	225
3	Yedek parça ve tamir atelyesi müdürü	1	625	11	Memur, muhasip, muhasip - veznedar, veznedar	17	200
4	Şube müdürü, başmüdür, fabrika atelye, depo müdürü	3	550	12	Memur, muhasip, muhasip - veznedar, veznedar	55	175
4	Şube, fabrika, atelye, tuzla müdür yardımcısı	1	550	13	Memur, muhasip, muhasip - veznedar, veznedar	305	150
5	Kontrolör, mesul muhasip, müdür	4	475	9	Raportör, masa âmiri, fen memuru, doktor, dışçı, eksper, harmancı, istifçibaşı, öğretmen	1	250
5	Başmüdür, fabrika, atelye, tuzla ve depo müdürü	1	475	10	Fen memuru, doktor, dışçı eczacı, eksper, harmancı, istifçibaşı, öğretmen	2	225
5	Teknik şef, mühendis, mimar, kimyager, şef, raportör, baş-eksper, harmancı	5	475	12	İstifçibaşı, öğretmen, eksper, fen memuru	2	175
5	Şube müdür yardımcısı, başmüdür yardımcısı, fabrika, tuzla, depo müdür yardımcısı ve şefi	1	475				
6	Mühendis, mimar, kimyager, raportör, kısım âmiri, fen memuru, şarap ve barut mütehassısı, eksper, harmancı,						
						496	

R - CETVELİ

Fasıl 202 — Memur ve hizmetliler ücreti

Madde 11 — Umum Müdürlük memurları ücreti

Madde 12 — Vilâyetler memurları ücreti

Madde 13 — Fabrika ve işletmeler memurları ücreti

Yurt dışında açılmış veya açılacak olan fabrika, şube acenta, mümessillik ve ortaklıklarda istihdam olunacak memurların ücret farkları da bu maddelerden ödenir.

Fasıl 204 — Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri

Sözleşmeleri mucibince ve yapılacak anlaşmalara göre, verilecek ikramiye, mesken tazminatı, maaş, yevmiye ve benzeri diğer bütün masraflar bu tertipten ödenir.

Fasıl 301 — Umum Müdürlük büro masrafları

Madde 40 — Öteberi masrafları [*]

Fasıl 302 — Vilâyetler büro masrafları

Madde 40 — Öteberi masrafları [*]

[*] Bu maddelerden şu masraflar ödenir :

1. Bütçeden alınacak döşeme ve demirbaşların kıymetlerini artırmıyan tamir ve bakım masrafları,
2. Umum Müdürlük merkezindeki memurlarla yüksek okullarda okutturulan memur ve hizmetli çocuklarının ve İdarece açılan kurs öğrencilerinin muayeneleri ve âcil tıbbî müdahaleleri için bulun-
durulması icabeden ilâçlarla sıhhi malzeme bedelleri,
3. Vilâyetler teşkilâtına gönderilen bütçe dâhili kırtasiye, basılı kâğıt ve sair malzemenin ambalaj masrafları,
4. Şenlik masrafları,
5. İdarehanelerin taşınma masrafları,
6. Her çeşit ilânlar, (reklâm mahiyetindeki ilânlarla diğer masraf fasıllarında yazılı ilânlar ve döner sermaye muamelâtına ait olanlar hariçtir.)
7. İdarelerin bulunduğu binalarda temizlik işlerinin gerektirdiği her çeşit masraflar,
8. Müfettiş ve muhakkiklerce celp ve tayin olunan bilirkişilerle ifadelerine müracaat maksadiyle celplerine lüzum görülecek kimselere ait masraflar ve takdir olunacak ücretler,
9. Cüzi miktardaki malzeme bedelleri, odun kurma ücreti, ısınma, maddelerinin nakliye ücreti, su bedelleri, soba kurma ücreti ve bütçenin diğer fasıllarında karşılığı olmıyan sair masraflar.

Fasıl 302 — Vilâyetler büro masrafları

Madde 10 — Kırtasiye

Madde 20 — Döşeme

Madde 30 — Demirbaş

Madde 40 — Öteberi masrafları

Madde 50 — Aydınlatma

Madde 60 — Isıtma

Fasıl 303 — Basılı kâğıt ve defterler

Fasıl 304 — Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları

Madde 12 — Vilâyetler posta ve telgraf ücretleri

Madde 22 — Vilâyetler telefon ve başka muhabere ücret ve masrafları

İşletmeler ve iş yerlerinin bu masrafları ile satış depolarının su, aydınlatma ve telefon gibi idare masrafları ve vilâyetler teşkilâtında satış işlerinde kullanılan basılı kâğıt ve defterler hariçtir.

Fasıl 305 — Kira bedei

Madde 11 — Merkez

Madde 12 — Vilâyetler

Fabrikalar, iş yerleri, işletmeler, satış ve mamulât ambarları, depo ihtiyacı dışında tutulacak idare binaları ve arsalar kira bedelleri bu tertipten karşılanır.

Fasıl 306 — Giyecekler

Talimatnamesi esaslarına göre ödeme yapılır.

Fasıl 307 — Yolluklar

Madde 10 — Sürekli görev yolluğu

Madde 20 — Geçici görev yolluğu

Fabrikalar, atelyeler, tuzlalar, bakım ve işleme evleriyle sair iş yerlerini alâkadar eden teknik işlerin görülmesi için yapılacak seyahatler ve yukarda yazılı yerlerin kadrolarına dâhil memur ve hizmetlilerle geçici hizmetlilerin sürekli ve geçici görev yollukları hariç olmak üzere diğer memur, hizmetli ve geçici hizmetlilerin sürekli ve geçici görev yollukları bu tertipten ödenir.

Madde 40 — Ecnebi memleketler yolluğu

Gerek ecnebi memleketlerdeki şube, acente, mümesillik, fabrika ve ortaklıklara ve gerek tetkikat ve sair sebeplerle ecnebi memleketlere gönderilecek idaremiz veya başka idarelerin memur, müfettiş, hizmetli ve geçici hizmetlilerinin yollukları da bu tertipten ödenir.

Madde 50 — Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin yolluk ve masrafları

Sözleşmeleri gereğince veya yapılacak anlaşmalara göre verilecek yol masrafları ve seyahat gündelikleri bu tertipten ödenir.

Fasıl 403 — Temsil masrafları

Merkezde ve vilâyetlerde yerli ve ecnebi için yapılacak her çeşit ziyafet ve ağırlama masrafları, satın alınacak bilet, çelenk ve benzeri bedelleri, resmî işler için yapılacak hususi başvurmalara mektup veya telle verilecek cevaplarla sigara ve meşrubat masrafları, çeşitli yardımlar ve sair bütün temsil masrafları bu fasıldan ödenir.

Fasıl 407 — Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren masraflar

Madde 20 — Nispeti kanunla belirtilmiş kesenek ve ikramiyeler

Şarap imalâtından alınan hususi İstihlâk Resmini ödemedi şarap yapanları ihbar edenlere 1905 sayılı Kanunun 6 nci maddesinde yazılı nispetler dâhilinde verilmesi gereken ikramiyeler bu tertipten ödenir.

Madde 40 — Mahkeme harçları

Mahkemelere ve icra dairelerine ödenecek harç, resim, vergi ve her türlü masraflar bu tertipten ödenir. (Oyun kâğıdı kaçaklığından doğan suçlara ait masraflar dâhildir.)

Madde 60 — Kaçağın Men ve Takibine dair olan 1918 sayılı Kanun ve ekleri gereğince yapılacak ödemeler

1918 sayılı Kanun ve ekleri hümlerine göre hak edenlere verilecek peşin ikramiye ile kaçak takibinde ölen ve sakatlananlara 2550 sayılı Kanun gereğince verilecek tazminatlar ve Tekel altında bulunan oyun kâğıdı kaçaklığından doğan ödemeler bu tertipten verilir.

Fasıl 417 — 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenecek vergi ve resimler
Münhasıran idarehane ve büroların 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa göre ödenecek vergi ve resimleri bu tertipten karşılanır.

Fasıl 419 — Mahkeme masrafları

Bilûmum dâvaları İdare lehine in'aç edenlere 2159 sayılı Kanunun 2 nci maddesi mucibince ödenecek vekâlet ücretleri, lüzum görülen hallerde hariçten geçici olarak temin edilecek avukatlara verilecek her çeşit ücret ile delil tesbiti, bilirkişi ve muhammin ücretleri ve Tekel altında bulunan oyun kâğıdı kaçakçılığından doğan suçlara ait dâvaların masrafları ve bu mevzular için yapılacak her çeşit masraflar bu fasıldan ödenir.

Fasıl 420 — Tecrübe, ıslah ve mücadele masrafları

Madde 11 — İşçi ücretleri

Madde 12 — Yönetim masrafları

Madde 13 — Teknik masraflar

Madde 14 — Fidelik müsabakaları

Madde 15 — Bağ yardımı

Enstitüler merkez ve taşra teşekküllerinin araştırma, inceleme, tecrübe, ıslah ve üretme işleri için satın alınacak ve istimlâk edilecek veya kira ile tutulacak bağ, bahçe, arsa, bina, tarla kuyu ve bunlar için lüzumlu alât, cihaz, demirbaş, kitap, malzeme ve kırtasiye bedelleriyle taşıt masrafları, bu maksatlar için icabeden tesisatı kurma masrafları, tütün ekim bölgelerindeki tatbikat işlerinde ekicilere parasız olarak fide dağıtmak üzere kurulan ve kurulacak olan örnek ve dağıtma fidelikleri masrafları, yukarıda gösterilen işlerde çalıştırılacak işçilerin gündelik ve yolluklarıyla İş Kanununa tâbi işçilere kanun hükümlerine göre yapılacak her türlü ödeme ve yardımlar, tütün ekicileri arasında yapılacak müsabakalarda kazananlara Umum Müdürlüğün takdiri ile mükâfat olarak verilecek para veya tütün ekimiyle ilgili malzeme bedelleri, enstitülerin merkez ve taşra teşekküllerinin yakacak, aydınlatma, posta ve telgraf ve telefon masrafları bu maddelerden ödenir.

Madde 17 — Mücadele masrafları

Tütün mahsulünün sağlığını korumak maksadiyle ekicilere fidelik, tarla, ve kurutma yerlerinde aldırılacak tedbirleri sağlamak ve bu meyanda kurulacak mücadele ve toplu örnek fidelikleri tesis etmek için yapılacak masraflarla bu işler için yapılacak tesisat, malzeme, kira, teknisiyen yol masrafları, işçi gündelik masrafları ve bu maksatla yapılacak her türlü masraflarla Tarım Vekâleti teşkilâtıyla birlikte yapılacak mücadele kontrol masrafları bu tertipten ödenir.

Fasıl 421 — Kaçağı takip ve önleme masrafları

Madde 11 — Tütün ekimi yazma masrafları

3437 sayılı Kanun ile tahmil edilen tütün tahmin, yazma, tartma ve itirazları tetkik işlerinde çalıştırılan hariçten alınmış üyelerin tahdit komisyonları ve idare heyetlerinin gündelikleri, kanuna aykırı olarak ekilen tütünlerin sökülmesi, yasak ekimlerin menedilmesi uğrunda yapılacak her türlü masraflarla kanun tatbikatına ait diğer masraflar bu tertipten ödenir.

Madde 12 — Kaçak eşya muhafaza ve taşıma masrafları

Tekele ait kaçak eşyanın nakil, muhafaza ve imha masraflarıyla, zabıta ile müştereken yapılacak toplu hareketlerde zabıtaya ait yolluklar ve taşıt kiralrı, Tekel altında bulunan oyun kâğıdı kaçakçılığından doğan masraflarla taşıma masrafları bu maddeden karşılanır.

Madde 13 — Kaçakla mücadele masrafları

Kaçakla gizli olarak uğraşma işleri için ihtiyar olunacak masraflarla muhbirlerin mükâfatlandırılması ve bunların zaruri masrafları ve bu hususta yapılacak her çeşit masraflar bu tertipten ödenir.

Fasıl 450 — Üniversite ve yüksek okullarda okutulan öğrencilere verilecek burslar

İdare hesabına üniversitede okutturulan öğrencilere verilecek burslar ile imtihan harçlar ve benzeri öğretim masrafları ile ilâç ve tedavi masrafları bu tertipten ödenir.

Fasıl 451 — Yayın masrafları

Madde 10 — Satınalma ve abone

Madde 20 — Başka her çeşit masraflar

Her çeşit broşür, gazete, sergi ve eserlerin alın ve abone karşılığı bu tertibe dâhildir. Yapılacak tercüme ve etüd, ücret ve masrafları, telif ücretleri, bastırılacak umumi yazı, broşür, kitap, bilânço ve raporlar masraflarıyla benzeri ve yayın işleriyle ilgili başka her çeşit masraflar bu tertipten ödenir.

Fasıl 452 — Staj masrafları

Madde 20 — Teknik yardımdan faydalanılarak ecnebi memleketlere gönderileceklerin yolluk ve masrafları

Birleşmiş Milletler veya diğer teşekküller teknik yardımlarından faydalanılarak ecnebi memleketlere gönderilecek elemanların yollukları ve diğer masrafları bu tertipten ödenir.

Fasıl 453 — Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar

Madde 10 — Kurum ve derneklere katılma payı

Milletlerarası Şarapçılık Ofisi ve benzeri Tekel mevzuu ile ilgili kurum ve derneklere verilecek katılma payları ve bu işlere ait başka her çeşit masraflar bu maddeden ödenir.

Fasıl 459 — Spor masrafları

3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanununa göre muhtelif işletmelerde vücuda getirilmiş veya getirilecek saha ve tesislerin inşa, tadil ve bakım masrafları, her nevi spor malzemesi satınalma bedelleri, spor için âhar mahallere gönderilecek sporeuların gittikleri yerlerdeki iâşe, ibate masraflarıyla yapılacak sair masraflar bu fasıldan ödenir.

Fasıl 476 — Kurs masrafları

Madde 10 — Kurs umumi masrafları

Eksper kursu öğrencilerinin kırtasiye, kitap ve iş gömleği bedelleriyle diğer masraflar bu tertipten ödenir.

Madde 20 — Öğrenci bursları

Eksper kursuna devam eden öğrencilere verilecek burslarla ödenecek ilâç ve tedavi masrafları bu maddeden ödenir.

Fasıl 505 — Hükme bağlı borçlar

Döner sermaye muamelâtından mütevellit bulunan hükme bağlı borçların, maliyet ve masraflarla alâkalı mal bedeli ve benzeri masraflarıyla iadesi gereken depozitolar hariç diğer kısımları bu tertipten ödenir.

Fasıl 604 — Çeşitli hayır kurumlarına yardım

Yalnız hayır kurumlarına nakden veya tertip edecekleri müsamerelere ait biletleri satınalmak suretiyle yapılacak yardımlar karşılığıdır.

Fasıl 605 — 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu gereğince şarapçılara verilecek primler ve yapılacak başka ödemeler

4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler Kanununun 16 ncı maddesi gereğince iyi şarap imalini teşvik etmek ve öğretmek üzere özel şarapçılar arasında açılacak müsabakalarda muvaffak olanlara tesbit edilen hesaplara göre verilecek mükâfat ile dış memleketlere çıkarılacak şaraplar için prim ve aynı kanunun tatbikatına ait diğer masraflar bu fasıldan ödenir.

Fasıl 701 — Yapı onarımı

Madde 11 — Umum Müdürlük

Madde 12 — Vilâyetler

Madde 13 — Fabrikalar ve işletmeler

Umum Müdürlük binasıyla idarehane, fabrika, tuzla, ambar, imal ve doldurma evlerinde, İdare malı lojmanlarda, depo binalarında, emanet ambarlarında ve yine İdareye ait diğer gayrimenkullerde yaptırılacak her çeşit onarma masrafları, bu işler için kullanılacak işçilerin gündelikleri ve bu işlere ait ilân bedelleri, proje, plân tanzim ücretleri, proje ve kontrol malzemesi bedelleri ve bu hususta yapılacak sair masraflar bu tertipten ödenir.

Fasıl 735 — Bina satınalma ve yaptırma

Madde 12 — Vilâyetler

Madde 13 — Fabrikalar ve işletmeler

Yaptırılmasına ve satın alınmasına veya istimlâk edilmesine lüzum görülecek idarehane, fabrika, imal ve doldurma evleri, tuzla binaları, ambar, depo binaları emanet anbarları ve gayrimenkullerle bunlar için satınalınacak ve istimlâk edilecek arsa, tarla, bağ ve bahçe gibi gayrimenkullerin karşılıkları ve bu işler için kullanılacak işçilerin gündelikleri ve bu işlere ait ilân bedelleriyle proje, plân tanzim ücretleri, proje ve kontrol malzemesi bedelleri ile bu hususta yapılacak sair masraflar bu tertipten karşılanır.

Fasıl 736 — 5113 sayılı Kanun gereğince satın alınacak veya yaptırılacak tütün bakım ve işleme evleri ve ambarları

Hükümetçe onanan programa göre tütün bakım ve işleme ev ve ambarları yaptırılması, satın alınması veya istimlâk edilmesi ve bunların inşa edilecekleri yerlerin istimlâk edilmesi veya satın alınması bedel ve masraflarıyla bu işlerde kullanılacak işçilerin ücretleri ve bu işlere ait ilân ücreti, proje, plân tanzim ücretleri, proje ve kontrol malzemesi bedelleri ve bu hususta yapılacak her türlü masraflar bu maddeye dâhildir.

Fasıl 741 — 4898 sayılı Kanun gereğince veniden yaptırılacak fabrika, imal ve doldurma evleriyle mevcutlarının genişletilmesi masrafları

Madde 10 — Fabrika imal ve doldurma evleri

Madde 20 — A. M. F. Firması bonoları

Madde 30 — Rize Çay Fabrikası

Hükümetçe onanan programa göre fabrika, imal ve doldurma evleri yaptırılması, bunların inşa edilecekleri yerlerin istimlâk edilmesi veya satın alınması, mevcutlarının genişletilmesi, bun-

lara gerekli her çeşit makina, alât ve araçlarıyla teçhiz vasıtalarının satın alınması, bu işlerde kullanılacak işçilerin gündelikleri, bu işlere ait ilân ücretleri, proje, plân tanzimi ve kontrol ücreti ve malzeme bedelleriyle bu hususta yapılacak her türlü masraflar bu maddeden ödenir.

Fasıl 751 — Satın alınacak makina, alet ve araçlar ve bunları kurma masrafları

Fabrika ve işletmelerle iş yerleri için satın alınacak motör, her çeşit makina ve emsali bedelle-riyle yeniden yaptırılacak her nevi tesis masrafları, mevcut tesislerin genişletilmesi masrafları, tuzlalarda yaptırılacak sabit kıymet mahiyetindeki tevsi ve tesislerle bu işlerde kullanılacak işçi-lerin gündelikleri, bu işlere ait ilân ücretleri, proje, plân tanzimi ücretleri, proje ve kontrol mal-zemesi bedelleriyle bu hususta yapılacak her çeşit masraflar bu tertipten ödenir.

Fasıl 761 — Çamaltı ve Yavşan ve diğer tuzlalarda yaptırılacak yeni tesisler ve bunları genişletme masrafları

Çamaltı ve Yavşan ve diğer tuzlalarda yaptırılacak her çeşit yeni tevsi ve tesis masraflarıyla bu işlerde kullanılacak işçilerin gündelikleri, bu işlere ait ilân ücretleri, proje ve plân tanzim üc-retleri, proje, kontrol malzeme bedelleriyle bu hususta yapılacak başka her çeşit masraflar bu fasıldan karşılanır.

(Bu tertipten yapılacak sarfiyat döner sermaye usullerine tâbidir.)

En çok 400 000 lirası tuzlaların ana yollarla irtibatlarını sağlayacak yollar inşası için toptan Karayolları Umum Müdürlüğüne ödenebilir.

(E) Cetveli 1953 yılı kadrosu

F.	M.	Tahsisatın nev'i	Hizmetin nev'i	Sayı	Aylık Lira	Hizmet süresi (Ay)
<i>Barem Kanununa tâbi kadrolar</i>						
203	11	Umum Md. lük geçici hizmetliler ücreti	Kurs öğretmeni [1]	4	150	12
		» » » » » » » » »	[2]	5	150	12
		» » » » » » » » »	[3]	5	150	12
13		Fabrikalar ve işletmeler geçici hizmetliler ücreti	İlköğretim kursu öğretmeni [4]	3	175	12
<i>3656 sayılı Kanununun 19 ncu maddesine dâhil müteferrik müstahdemler</i>						
203	11	Umum Md. lük geçici hizmetliler ücreti	Yüksek teknik eleman	2	875	12
		» » » » » » » » »	» » »	4	750	12
		» » » » » » » » »	Sürveyan	1	200	12
		» » » » » » » » »	»	1	175	12
12		Vilâyetler geçici hizmetliler ücreti	»	1	300	12
<i>Ecnebi uzmanlar kadrosu</i>						
204		Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücreti	Organizasyon ve işletme uzmanı	3	600	12
		Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücreti	Teknik tercüman	2	550	12
		Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücreti	Lisan bilir daktilo	1	400	12

[1] 3858 sayılı Kanuna göre haftada (4) saat ders verecektir.

[2] 3858 sayılı Kanuna göre haftada (3) saat ders verecektir.

[3] 3858 sayılı Kanuna göre haftada (2) saat ders verecektir.

[4] Kadro ücretinin 2/3 ü hesabiyle ödenecektir.